

Leo Tanner
Žarište ljubavi.
Euharistiju razumjeti i živjeti
Video tekst

S njemačkoga preveo i priredio Pavao Madžarević

Nanovo otkriti tajnu – Euharistija kao zahvaljivanje

Prvi dio

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na prvome susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: „Nanovo otkriti tajnu – Euharistija kao zahvaljivanje.“

Jedno iskustvo

Započinjem s jednim iskustvom. Roditelji su Reinharda Körnera kao petogodišnjaka povelj prvi put sa sobom na euharistijsko slavlje koje je ovako doživio: „Još i danas mi je prisutno kako je tada na mene djelovalo dosadno sve što je svećenik tu naprijed na oltaru, leđima okrenutim nama, nerazumljivim jezikom pjevao i mrmljao, i koliko sam nemirnom nestrpljivošću želio da konačno dođe kraj 'crkvi'. Siguran sam: Da u ovoj prvoj svetoj misi nije bilo i drugoga iskustva, u mojoj dječjoj duši zacijelo bi dugo vremena bio jedan više negativan temeljni osjećaj povezan s euharistijskim slavljem.

Ali i ovo mi je do danas živo pred očima: Kad su se otac i majka s primanja pričesti vratili natrag u klupu i kleknuli, držali su nekoliko minuta ruke na licu. Jako dobro znam da sam bio time jako dirnut. Znao sam da otac i majka sada tiho u srcu mole – onako kako su to, najčešće isto tako tiho, činili često i kod kuće. Ipak sam osjećao da se sada, ovdje, za vrijeme 'crkve' u njima događa nešto posebno ... Još i danas mogu u sebi osjetiti to što sam osjećao tada. Kao petogodišnjak nisam imao riječi za to; danas bih rekao: To je bilo nešto duboko, sveto iza pokrivenih, zatvorenih očiju – tu je bilo nešto veliko između mojih roditelja i Boga. A da to i ne mogu imenovati, otada sam znao: To što se iznutra događa između majke i Boga i između oca i Boga u bogoslužjima, to je njih dvoje činilo

jednim; to je ono što ih drži skupa, čak i onda kad bi se pri zajedničkom radu u staji ili na polju bili posvađali ...“ (Karmel-impulsi II/2011., str. 16).

Isusov oproštajni dar

Euharistijsko slavlje vuče podrijetlo od Isusova posljednjeg dana kad je oko sebe okupio dvanaestoricu apostola. Tada je dugo s njima razgovarao. Zatim im je dao oproštajni dar preko kojega je za sva vremena svojim prijateljima ovdje na zemlji htio ostati blizu: Večeru Gospodnju – Euharistiju.

Kod dara su prisutne uglavnom dvije stvari: sam dar i pakovanje dara. Tako je i ovdje. Postoji pakovanje Euharistije, oblikovanje slavlja. Kad se euharistijsko slavlje oblikuje posebno lijepo, to nam pomaže za dublje emocionalno doživljavanje slavlja. Ponekad se pak može dogoditi i da pakovanje – oblikovanje – postane važnije od sadržaja samoga slavlja. Možda i zbog toga što se dragocjen sadržaj, tajnu, još uvijek nije otkrilo.

Kad je pak netko otkrio tajnu Euharistije, on je tada pronašao nešto što mu je neizmjereno dragocjeno. Sama Euharistija postaje mu tada važna. Euharistija počinje tada postajati izvorom snage. Ona je prema katoličkome shvaćanju vjere upravo to: „*Izvor i vrhunac čitavoga kršćanskog života*“ (usp. LG 11). Izvor osvježuje, hrani i oživljuje. Vrhunac je ono prema čemu je usmjereno sve drugo i ono najvažnije, najvrjednije. Kad se pri hodnji postigne vrhunac, obzor se širi. Dobiva se pregled o svemu što leži uokolo.

Tako Euharistija hoće postati „mjestom“ od kojega izlazi hrana, inspiracija, oživljavanje, kao i „mjestom“ polazeći od kojega možemo u novome svjetlu vidjeti čitav ljudski život. Euharistija tada postaje *žarištem ljubavi* Božje koja sve obuhvaća i prosijava.

Sakrament ljubavi

Kad muškarac svojoj najdražoj dariva ružu, ruža je tada više od same biljke. Ruža je znak njegove ljubavi prema njoj. Žena se raduje jer u ruži postaje vidljivom ljubav njezina muškarca prema njoj. Ruža

postaje znakom njegove ljubavi.

Znak znači sakrament. Tako je euharistijsko slavlje sakrament u kojemu nam Bog dariva Svoju ljubav. Ova Božja ljubav dobila je ime: Isus Krist. Kad bismo za Isusov život morali pronaći kôd, natuknicu koja sažima Njegov život, tada bi to bila ova riječ koja stoji u središtu svakoga euharistijskog slavlja: „Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje.“ Jer Isus nije živio za sama Sebe, nego za Oca i za nas. Želi nam dati da ovu njegovu ljubav u svakome euharistijskom slavlju nanovo iskusimo.

Pritom je potrebno razmisliti: Kad bismo ružu u sve pojedinosti rastavili i znanstveno i biokemijski istražili, ona bi tada izgubila svoju pravu ljepotu, svoju tajnu. Tako je i kod euharistijskoga slavlja: Ne smijemo ga i ne možemo rastavljati kao kad kod ruže oduzimamo pojedine latice. Njezina bi ljepota tako bila narušena. Tako je i euharistijsko slavlje kao cjelina tajna, znak velike Božje ljubavi.

Pashalno slavlje

Pristup do tajne možemo pronaći ako promotrimo sliku koja je prethodila euharistijskome slavlju u Božjemu narodu. Euharistijsko slavlje ima svoj izvor u židovskome slavljenju Pashe, koje vuče podrijetlo od izlaska iz Egipta u Obećanu zemlju. Nakon mnogo godina ugnjetavanja i ropstva Bog je naredio Mojsiju da obespravljene Židove iz egipatskoga ropstva uvede u slobodu obećane zemlje. A faraon nije dopustio da odu sve dok sam Bog nije zahvatio. On je naredio da Izraelci zakolju janje, da dovratke poškrope njegovom krvlju i te noći u kućnim zajednicama blaguju vazmeno janje. Gdje god su dovratci bili poškropljeni krvlju janjeta, prvorođenci su bili pošteđeni smrti.

Okrijepljeni janjetom, Izraelci su se iza toga dali na put u obećanu zemlju. Nakon prijelaza Crvenoga mora ovaj put ih je vodio u pustinju. Nakon 40 godina stigli su zatim u obećanu zemlju. Započeo je novi život: život u slobodi, dostojanstvu i zahvalnosti. I tako su od toga vremena radosno i zahvalno u to vrijeme iz godine u godinu, iz stoljeća u stoljeće slavili pashalnu svečanost.

Ovo pashalno slavlje dobilo je zatim po Isusu Kristu novu dimenziju. Pri godišnjemu slavljenju Pashe Židovi bi (a oni to čine i danas) zaklali jednogodišnje janje bez mane. Upravo u to vrijeme, dok su se tada na oltaru Hrama klali pashalni janjci, umro je prema Ivanovu Evanđelju Isus na križu. Tada se ispunilo što je Krstitelj rekao o Isusu: „*Evo Jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima grijeh svijeta*“ (Iv 1,29b). Isus je postao novo pashalno janje što svjedoči i Pavao: „*Žrtvovan je Krist, Pasha naša!*“ (1 Kor 5,7). Više se dakle ne kolje životinja, nego sam Božji Sin postaje žrtvenim janjetom, čija nas krv čuva od vječne smrti.

Tako je janje postalo simbolom „Predanoga za nas“, žarištem Božje ljubavi. Opće značenje janjeta pokazuje i Ivanovo Otkrivenje: 28 puta spominje se janje, često s dodatkom: zaklano, žrtvovano za nas. Ovomu janjetu (Isusu Kristu) se klanja i časti ga se, jer Božji Jaganjac prosvjetljuje i otkupljuje čitavo stvorenje: „*Onomu koji sjedi na prijestolju i Jaganjcu blagoslov i čast, i slava i vlast u vijeke vjekova!*“ /Otk 5,13).

Posadašnjenje

Bitan ključ za tajnu Euharistije jest posadašnjenje. Najraniju predaju o Euharistiji u Bibliji opisuje Pavao ovako: „*Doista, ja od Gospodina primih što vama predadoh: Gospodin Isus one noći kad bijaše predan uze kruh, zahvalivši razlomi i reče: 'Ovo je tijelo moje - za vas. Ovo činite meni na spomen.'* Tako i čašu po večeri govoreći: *'Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi. Ovo činite kad god pijete, meni na spomen.'*“ (1 Kor 11,23-25).

Spomen-čin ne znači samo uspomenu na nešto što je prošlo, nego da prošli događaj spasenja postaje prisutnost i nanovo djelotvoran. Drugi vatikanski koncil opisuje to sljedećim riječima: „*Naš je Spasitelj na Posljednjoj večeri, one noći kad je bio predan, ustanovio euharistijsku žrtvu svojega tijela i svoje krvi, da time kroz stoljeća uvijekveći žrtvu na križu, dok ponovno ne dođe ...*“ (SC 47).

To znači: Kad danas slavimo Euharistiju, mi smo s Isusom prisutni u dvorani Posljednje večere, stojimo pod Isusovim križem i

već smo unaprijed kušajući prisutni u nebeskoj liturgiji. Nekadašnji biskup St. Gallena Ivo Fürer prikazao je to ovako: Kad danas slavimo Euharistiju mi smo za ogromnim „stolom na razvlačenje“ koji na jednoj strani seže do dvorane Posljednje večere, na drugoj pak strani nas sada povezuje s vječnom gozбом Božje ljubavi u nebu.

Ovo posadašljenje doživio je protestantski župnik Scott Hahn ovako: „Studirao sam spise prvih kršćana i pronašao nebrojene naputke o 'liturgiji', 'Euharistiji', 'žrtvi'. Za ove prve kršćane Bibliju – knjigu koju sam nadasve volio – nije bilo moguće razumjeti bez događaja koji današnji katolici nazivaju 'misom'. Htio sam ove kršćane razumjeti. Ali nisam imao pojma o liturgiji.

Tako sam se odlučio: Pođi i pogledaj ju. Ali sam se zakleo da niti ću kleknuti niti sudjelovati na bilokakvu klanjanju kumirima. Sjeo sam u posljednju klupu ove kapele, posve u skrovitosti ... Zatim je zazvonilo zvono. Svi su ustali kad je svećenik došao kroz jedna vrata pokraj oltara. Bio sam nesiguran i ostao sam sjediti ... Htio sam radije ostati promatrač. Ostao sam sjediti – s mojom otvorenom Biblijom pokraj mene.

Ali tijekom mise nešto me je jako duboko dirnulo. Moja Biblija nije ležala samo pokraj mene – ona je u riječima mise - stajala predamnom! Jedna riječ iz Izaije, druga iz Psalama, opet jedna druga od Pavla. Za mene je to bilo sjajno. Najradije bih sve zaustavio i glasno povikao: 'Trebam li vam tumačiti to što se od Pisama ovdje događa? To je veličanstveno!' Ali sam ostao u svojoj ulozi promatrača. Ostao sam u prostoru gledatelja sve dok nisam čuo kako svećenik govori riječi pretvorbe: *'Ovo je tijelo moje ... ovo je kalež moje krvi Novoga i vječnoga saveza ...'*

Tada sam osjetio kako sve moje dvojbe s mene spadaju. Dok sam gledao kako svećenik podiže bijelu Hostiju, osjetio sam kako u meni iz najdublje dubine srca dolazi molitva i ja sam šaptao: 'Gospodine moj i Bože moj. Ti si to stvarno!' (Iz Scott Hahn, Gozba Jaganjčeva, Verbum, str. ?)

Euharistija kao zahvaljivanje

Kod Posljednje večere čitamo: *Isus „uze kruh, zahvali, razlomi i dade im govoreći ...“* (Lk 22,19). U grčkome izvornom tekstu stoji za „zahvali“: „eucharisteas“. Otuda dolazi oznaka „Euharistija“. Euharistija znači 'reći hvala', 'zahvaljivanje'.

„Euharistija“ je latinski prijevod hebrejske riječi „berakha“ što znači „hvaljenje“, zahvaljivanje i blagoslivljanje. Prva Crkva je bitnu jezgru Posljednje večere vidjela u velikoj molitvi hvale, kojoj su u središtu stajale Isusove riječi ustanovljenja, a koju mi danas označujemo kao „Euharistijska molitva“. Riječ Euharistija – zahvaljivanje, postala je vrlo brzo glavna oznaka ovoga slavlja. Za što zahvaljujemo?

Na jednome od središnjih mjesta euharistijskoga slavlja poziva svećenik (đakon): *Tajna vjere*, na što zajednica odgovara: *Tvoju smrt, Gospodine, navještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo*.

Euharistija kao zahvaljivanje obuhvaća tri vidika:

1. *Tvoju smrt, Gospodine, navještamo*: Najprije zahvaljujemo za ono što se već dogodilo, za početak sveopćega otkupljenja *u i po* Isusu Kristu.
2. *Tvoje uskrsnuće slavimo*: Zahvaljujemo za otkupljujuće i ozdravljujuće djelovanje Isusa Krista u sadašnjosti.
3. *Tvoj slavni dolazak iščekujemo*: To što u ovome zemaljskom svijetu od otkupljenja doživljavamo, mali je udio. Ali Bog će otkupljenje dovršiti. Tada naša sreća, naša radost i naše klicanje više neće imati granica. I za to zahvaljujemo već sada.

Drugi dio

Slavlje čitavoga Božjeg naroda

Euharistijsko slavlje kao zahvaljivanje, žrtva i gozba okupljenoga Božjeg naroda povezuje nas sa svim vjernicima diljem svijeta. Euharistiju na poseban način slavimo u zajedništvu s papom,

vidljivim principom jedinstva Crkve i s dotičnim biskupom, na čijemu se mjestu slavlje događa.

Ovo zajedništvo ide još dalje. Povezuje nas s pokojnim vjernicima. Monika, majka svetoga Augustina, rekla je kratko prije svoje smrti: „Ovo tijelo pokopajte bilo gdje: za njega neka vas ne tare briga. Ali vas molim samo jedno: Gdje god bili, spomenite me se pred oltarom Gospodnjim“ (Ispovijesti svetoga Augustina). Za nju je bilo jasno: Pokojnima smo na oltaru puno „bliže“, nego na njihovu grobu.

Ali zajedništvo euharistijskoga slavlja dopire i do najvećega zajedništva anđela i svetih u nebu. Tako smo u euharistijskome slavlju povezani s Crkvom svih vremena i područja.

Od 1927. godine živio je u Maroku francuski svećenik Albert Peyriguere među najsiromašnijim Berberima. On je dijelio bijedan život ovih ljudi i s najvećom zauzetošću se zauzimao za bolesne, trpeće i one s kojima se nepravedno postupa. Napisao je puno pisama. U jednome od njih piše otprilike ovako: „Svakoga jutra slavim svetu misu u mojoj maloj crkvi. Ali ona je svakoga dana dupkom puna. Prisutne su doduše samo dvije starice, ali one sa sobom donose sve!“ I mogli bismo dopuniti: U svakoj svetoj misi prisutno je čitavo nebo sa svim anđelima i svetima!

Odvažiti se na istraživačko putovanje

„Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“. Tako glasi ovaj put vjere. Na ovome putu pratit će vas ova Radna bilježnica. To što smo čuli, ona produbljuje svakodnevnim, produbljujućim poticajima. Osim u prvoj jedinici, uvijek se četvrtoga i petoga dana u dotičnoj jedinici tumače obredi, a šestoga dana predstavlja jedno iskustvo s Euharistijom. U dodatku su protumačeni neki liturgijski pojmovi.

Pozivam vas da se svakodnevno četvrt sata s ovom Radnom bilježnicom dublje otvorite većoj tajni ljubavi.

Euharistija znači „reći hvala“. Zahvaljivanje daje novi vidik. Možemo se ljutiti zbog toga što nešto nije onako kako mi želimo. A možemo se usredotočiti i na ono što je tu dobro. Možemo svakoga

dana vidjeti mnoge male darove i iznenađenja: srdačan pozdrav, mali uspjeh, toplu zraku sunca, uspio razgovor, fino jelo ... i za to zahvaliti.

Pozivam vas da vježbamo ovaj „reći hvala“. Kao vidljiv znak možete svaki put u posudu staviti jedno zrno žita. Iz ovih zrna možemo zatim na kraju euharistijskoga puta ispeći agape-kruh. Jedna majka pripovijedala mi je da je u obitelji s četvero djece započela s time, i da ovo novo gledanje na zahvalnost svima čini jako dobro.

II.

Dobrodošli na gozbu ljubavi – Uvod u Kyrie

Prvi dio

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na drugomu susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: „Dobrodošli na gozbu ljubavi – Uvod u Kyrie“

Obred

Djeci, koju sam pripremao na prvu svetu pričest, na vjeronauku sam postavio pitanje: „Što znači rečenica: 'Gospodin s vama!'“. Jedan dječak je digao ruku i rekao: „Sada moramo ustati!“ . Dječak je dobro promatrao i ustanovio: Kad god svećenik kaže tu rečenicu, ljudi u crkvi ustaju. Zbog čega? Kao što u svakodnevicu ustajemo da bismo pozdravili neku osobu, tako i ovdje. Mi pozdravljamo Isusa kao Kyriosa, kao Gospodina s kojim se na različite načine susrećemo u Euharistiji.

Obred euharistijskoga slavlja ima četiri dijela:

1. Uvodni obredi: Isus nas prihvaća i pomiruje.
2. Služba riječi: Isus nam govori.
3. Euharistija u užemu smislu: Isus pretvara i hrani nas.
4. Zaključni obredi: Isus nas blagoslivlja i šalje.

Obred je proces prema utvrđenome redu. Svi poznajemo takve obrede. Svatko ima svoj vlastiti obred pri ustajanju i prilikom pranja.

I svoje bližnje pozdravljamo u pravilu uvijek jednako. Najčešće jedemo isti zajutak. Obredi nam pomažu.

U vidljivim obredima možemo izraziti nešto od naše nutrine, pokazati – upravo izreći govorom. „Obred“ polazeći od izvora zove se „put pretvorbe“. Obred može ipak pretvorbu izdjelovati samo onda kad znakove koje u obredu izražavamo, hoćemo razumjeti i stvarno živjeti. Zato se danas i na sljedećim susretima hoćemo okrenuti obredima euharistijskoga slavlja. Pritom želim prije svega slijediti nutarnji put obreda. Sve znakove i obrede dobro objašnjene naći ćete u Radnoj bilježnici.

Gozba ljubavi

U Euharistijskim molitvama za posebne nakane uvijek se pozivamo na odnos prema pripovijesti o Emausu, koja će nas pratiti na našem putu. Svećenik moli:

Uistinu sveti si, veliki Bože.

Ti ljude ljubiš i stojiš im blizu.

Slavimo tvoga Sina koji je uvijek s nama na putu i koji nas je sabrao oko sebe na gozbu ljubavi.

Kao učenicima iz Emausa tumači nam Pisma i lomi nam kruh.

Danas razmatramo prvi izričaj koji je uvijek s nama na putu i koji nas je sabrao oko sebe na gozbu ljubavi. U pripovijesti o Emausu čitamo: „I gle, dvojica su od njih toga istog dana putovala u selo koje se zove Emaus, udaljeno od Jeruzalema šezdeset stadija. Razgovarahu međusobno o svemu što se dogodilo. I dok su tako razgovarali i raspravljali, približi im se Isus i pođe s njima. Ali prepoznati ga – bijaše uskraćeno njihovim očima (Lk 24,13-16).

Kad se okupljamo na Euharistiju, na gozbu Božje ljubavi, svatko dolazi s vlastitom životnom poviješću. Ponekad na euharistijsko slavlje dolazimo toliko opterećeni svojom svakodnevicom, da je i našim očima „uskraćeno prepoznati ga“, što znači: potrebne su neke stvari dok shvatimo da je Isus tu. Isus prihvaća nas, mene. Razumije

me. Sluša me. Ljubi me. Sada me želi Svojom Ljubavlju nahraniti, izgraditi i oživjeti. Hoće ozdraviti rane, probiti krutost, međusobno nas povezati. Kad se sastajemo na euharistijsko slavlje, okuplja nas Isus na gozbu Svoje ljubavi.

Isus je domaćin

Kod euharistijskoga slavlja radi se o odnosu prema Trojedinom Bogu i o međusobnome odnosu. To već na početku pokazuju dva znaka. Kad stupimo u crkvu, pokleknemo pred Isusom Kristom koji je prisutan u svetohraništu. Pozdravljamo Ga i častimo. Zatim možemo pozdraviti Isusa Krista u zajednici – konkretno u susjedima u klupi. Ranije se susjeda u klupi u crkvi pozdravljalo sa „Hvaljen Isus“ i kao odgovor dobilo: „Uvijeke. Amen.“ Svećenik k tomu na početku ljubi oltar. Poljubac je izraz ljubavi. Oltar je znak za Isusa Krista, koji je na križu predao za nas Svoj život.

U jednoj pjesmi stoji: „*Pozvao si nas, Gospodine, i evo sada smo tu. Mi, Tvoji gosti, zahvaljujemo Ti.*“ U svećeniku je Isus Krist sada domaćin. Domaćin ima normalno posebno mjesto. Zato se u bogoslužnome prostoru većinom naprijed nalazi sjedište za svećenika, u sredini ili posebno oblikovano. Kad svećenik sjedne na tu stolicu, on tada predstavlja Isusa Krista. Na to upućuje i svećeničko odijelo.

Na pitanje zašto svećenici i biskupi kod svete mise nose posebno lijepa odijela jedan biskup je odgovorio: „Da bi pokrila njihovu grješnost dok na oltaru stoje u osobi Krista.“ Charles de Foucauld rekao je jednom: „Svećenik je pokaznica. Njegova je zadaća pokazati Isusa. On sam mora se povući i dopustiti da se vidi samo Isusa.“ Budući da svećenik kod mise djeluje „in persona Christi“, u osobi Krista, treba u njemu Krist biti prepoznatljiv.

Svećeničko odijelo hoće nam pokazati da se sada ne radi o svećeniku, nego o Gospodinu. On je glavna osoba ovoga slavlja, a ne oni koji suoblikuju i sudjeluju. O Njemu se radi. Isus je domaćin. Mi smo kao Njegovi gosti pozvani u Njegovu kuću. Bog nama, takvima kakvi jesmo, u Svojoj kući – u Svome srcu – daje mjesto. Zatim započinjemo znakom križa: „*U ime Oca i Sina i Duha Svetoga.*“

Amen.“ Mi se otvaramo dubljemu zajedništvu s Trojedinim Bogom.

Biti prihvaćen!

Preko svećenika govori nam Isus zatim svoje prihvaćanje i cijenjenje: „*Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga i zajedništvo Duha Svetoga sa svima vama*“ (usp. 2 Kor13,13). Kod ovoga poziva radi se prije svega o vlastitome posvješćivanju da su On i Njegova milost od krštenja neopozivo s nama.

Milost Gospodina našega Isusa Krista ... hoće reći: Misli na to da k tebi dolazi rijeka ljubavi – upravo milost. „Lijepo je što si tu. Lijepo je što postojiš. Radujem ti se.

Ljubav Boga Oca ... podsjeća nas da nam očinska Božja ljubav daje vjetar u leđa, posreduje oslonac i sigurnost. Budući da je Bog Otac, mi smo Njegova ljubljena djeca, Božje sinovi i kćeri. Ova činjenica nije vezana ni uz kakav uvjet: Mi ostajemo Njegova djeca što god došlo i kako god se mi ponašali.

I zajedništvo Duha Svetoga podsjeća da je u Duhu Svetome Božja ljubav koja nas ozdravlja iznutra, obnavlja i oživljuje, izlivena u naša srca.

Ovdje – kao i na drugim mjestima – u obredu postoje različite varijante. Svećenik često jednostavno kaže: „*Gospodin s vama*“ ili „*Milost i mir od Boga našega Oca i Gospodina Isusa Krista sa svima vama*“. Takve varijante donose promjenu i daju nanovo osluhnuti da postajemo otvoreniji za onoga koji nas sada susreće.

Kao što je ovaj poziv svećenika spomen i obećanje, tako i odgovor: „*I s duhom tvojim.*“ Narod podsjeća svećenika da primanjem Duha po svećeničkome redu sada „Gospodin“ djeluje po i u njima. U doslovnome tekstu govori zajednica: Sjeti se, dragi svećeniče, „Gospodin je taj“ koji sada govori nama i s nama slavi Euharistiju!

Prihvaćanje ozdravlja

U euharistijskome slavlju hoće nam Isus darovati svoju ljubav i svoje prihvaćanje. Zašto je ovo prihvaćanje toliko važno?

Jedan otac obitelji imao je naviku svake večeri svoju djecu blagosloviti označavajući im čelo znakom križa. Jednoga je dana jedan od njegovih sinova bio posebno težak i otac je odlučio kazniti ga tako da mu uskrati blagoslov. Ali sin je navečer nestrpljivo čekao u krevetu na blagoslov svoga oca i kad znak križa nije došao, počeo je jecati: „Tata, ti si lažac!“ Otac zamoli za tumačenje i sin kaže: „Svake večeri govoriš da mi daješ Božji blagoslov. Ako je to zaista istina, onda ćeš mi ga dati i večeras kad sam bio nepodnošljiv i potrebniji blagoslova nego inače, da bi izišao iz svoje srdžbe.“ Blagoslov, nezaslužen iskustvo Očeve ljubavi, pomogao bi dječaku da se okani srdžbe i oprosti.

O tome se radi i kod nas: Ako smo prihvaćeni, možemo ono što nas posramljuje, ono slabo i krivnju pripustiti i pogledati a da se ne obeshrabrimo. Možemo zatim i prestati tražiti žrtvene jarce i okrivljivati druge. Jer tko – s pravom ili bez prava – ustraje u okrivljivanjima, gradi zid između sebe i dotičnoga. Taj zid razdvaja. Razdvojiti se, odvojiti se, znači grijeh. Tako Božja ljubav ne može teći.

Ispovijest krivnje

Ovdje nam pomaže obred euharistijskoga slavlja. On nas poziva da se smirimo, da pogledamo u sebe, da otkrijemo takve zidove i okrivljivanja. Poziva nas da pogledamo Isusa, Njegovu ljubav, Njegovu svetost i istinu. To nam daje shvatiti gdje smo se udaljili od Boga i nismo živjeli prema Njegovoj ljubavi.

Svijest krivnje omogućuje promjenu. Jer tek ako znam što je moj udio u ovome ili onom poremećenu odnosu, moguća je promjena ponašanja. Dok se u svijetu često okrivljuje druge, mi ovdje idemo drugim putem: Prestajemo okrivljivati druge i priznajemo vlastitu krivnju.

Budući da pred Bogom nikada ne stojimo sami, možemo i krivnju drugih, grijeh Crkve, donijeti pred Boga i moliti: *Ispovijedam se Bogu svemogućemu, i vama, braćo i sestre da sagriješih vrlo*

mного mišlju, riječju, djelom i propustom ... Ovo propustom¹ stavljam ovdje na prvo mjesto: ispovijedam gdje sam dobru riječ, pomoć potpore, ljubav prema Bogu, prema bližnjima, prema mome životnome pozivu ... iz kukavičluka i komotnosti propustio i premalo ljubio. Crkva nam ovdje pokazuje da ovdje treba najprije ozbiljno uzeti naše grijehе propusta.

... Ispovijedam sve zlo koje učinih. Sagriješih vrlo mnogo mišlju, riječju, djelom (i propustom) ... Na početku tolikoga zla stoje opake, sumnjičave, nečiste i ohole misli, ideje koje treba odbaciti i sebične planove. Iz grješnih misli dolaze često zle i uvrjednive riječi, laži, poluistine ... koje zatim mogu dovesti do grješnih djela.

... Moj grijeh, moj, grijeh, moj preveliki grijeh. Priznati i ispovjediti prvi je korak. Ali zatim se radi o tome da se od svih opakih misli, riječi i djela rastanemo. Ali to nije nimalo jednostavno. Često se za nas puno toga „zalijepi“, ili nam je teško jasno se i odlučno rastati od grijehа.

Stoga molimo dalje: Zato molim Blaženu Djevicu Mariju, sve anđele i svete i vas braćo i sestre da se molite za me Gospodinu Bogu našem. Mi molimo jedni za druge da našа odlučnost rastati se sa svakim grijehom raste, da bismo ozdravili od svakoga grijehа, svake pobune, svakoga mrmljanja i svake nečistoće.

Kao što pokazuje „Nauk Dvanaestorice apostola“, najraniji poredak Crkve oko 100. godine poslije Kristа, priznavanje grijehа od samoga je početka spadalo u euharistijsko slavlje: „Kad se u Dan Gospodnji sastanete, lomite kruh i zahvaljujete, nakon što ste prije toga priznali svoje promašaje, da bi vam žrtva bila čista“ (Pogl. 14,1).

Najintenzivniji oblik oslobođenja od krivnje jest sakrament pokore. On nas najidealnije pripravlja na euharistijsko slavlje. Ali mi i ovdje primamo oproštenje kad se za svoje grijehе hoćemo pokajati i popraviti.

Obećanje Božjega oproštenja događa se u molitvi svećenika: Smilovao nam se svemogući Bog, otpustio nam grijehе naše i priveo

¹ opaska prevoditelja

nas u život vječni. Amen. Pritom je kod nas uobičajeno načiniti znak križa, budući da svako oprostjenje dolazi s križa, gdje je Isus već nosio krivlju čitavoga čovječanstva.

Drugi dio

Kyrie

Nakon što smo primili oprostjenje i Njegovu ljubav, sada je među nama prisutan Krist u našim odnosima i u našoj zajednici. Prema njemu gledamo i radosno ga pozdravljamo usklikom Kyrie.

Usklik Kyrie ima svoj izvor u rimskome kultu cara. Kad bi car došao u svoj svojoj moći i dvorskoj raskoši, narod bi povikao: „Kyrie eleison“. Ovo je bio očit usklik priznanja s prošnjom za pomoć i smilovanjem. To je bio i stav kojim su se poštovatelji boga sunca okretali izlazećemu suncu. Podizali su svoje ruke prema suncu i klicali: „Kyrie eleison“.

Pravo sunce koje izlazi nad našim životom, ipak je Isus Krist. On je svjetlo koje sve obasjava. On je ljubav koja sve ozdravlja. On je Otkupitelj od svake tame, negativnosti i gorčine. U uskliku Kyrie gledamo prema Uskrnulome, po kojemu nam Bog dariva svu puninu svoga milosrđa.

Molitva Kyrie dakle nije nešto što čini malenim, naprotiv: Mi stojimo uspravno pred uzdignutim Gospodinom i pozdravljamo sunce našega života i čitavoga stvorenja. Kyrie je pohvala Božjemu milosrđu koje u Isusu Kristu dolazi k nama i dariva nam nadu i budućnost.

Kyrie možemo povezati i s ispovijedanjem krivnje. Tada u Kyrie stojimo pred uzdignutim Gospodinom, pred ozdravljujućim suncem Božjega milosrđa i dajemo Mu svoja okrivljivanja, otpore, grijeha, razočaranja i rane i polažemo ih u Njegove ruke. Govorimo Mu: Lijepo je da si sada tu! Tebi povjeravamo svoju krivnju i svoje rane, jer ako je tu jedan koji nam može pomoći, tada si to jedino Ti! Kyrie eleison!

Gloria

Nedjeljom – osim u došašću i korizmi – i na blagdane slijedi zatim Gloria koja produbljuje Kyrie. Klanjamo se našem Otkupitelju i iskazujemo mu čast:

*„Slava Bogu na visini.
I na zemlji mir ljudima dobre volje.
Hvalimo te.
Blagoslivljamo te,
Klanjamo ti se.
Slavimo te.
Zahvaljujemo ti radi velike slave tvoje.
Gospodine Bože, Kralju nebeski, Bože Oče svemogući.
Gospodine Sine jedinorođeni, Isuse Kriste.
Gospodine Bože, Jaganjče Božji, Sine Očev.
Koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se.
Koji oduzimaš grijehe svijeta, primi našu molitvu.
Koji sjediš s desne Ocu, smiluj nam se.
Jer ti si jedini svet.
Ti si jedini Gospodin.
Ti si jedini Svevišnji, Isuse Kriste.
Sa svetim Duhom u slavi Boga Oca. Amen.*

Zborna molitva

Ovu usmjerenost na Gospodina nastavlja zborna molitva. Na poziv „*Pomolimo se*“ slijedi kratka šutnja u kojoj pred Boga možemo donijeti svoje osobne nakane. Zatim svećenik sabire molitve vjernika u zbornoj molitvi pred Bogom. Raširene ruke svećenika upućuju na Isusa Krista koji je na križu raširio ruke, i sada također ljudske nakane po svećeniku donosi k Ocu.

III.

Kad nam se pojavi svjetlo – Riječ Božja

Prvi dio

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na trećemu susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: Kad nam se pojavi svjetlo – Riječ Božja“

On nam tumači Pisma

Na bogoslužje dolazimo s različitim željama, očekivanjima i predodžbama. Govorimo Bogu ono što nam je na srcu. Želimo da nas on čuje i usliši. Ali to je samo jedna strana. Jer i Bog ima svojih nakana, i želi da mi njega čujemo. Ovo zbog toga što nas ljubi, što nas hoće učiniti sretnima i umnožiti blagoslov našega života. O ovome slušanju se danas radi.

U Euharistijskoj molitvi za posebne nakane stoji:

„Uistinu sveti si, veliki Bože.

Ti ljude ljubiš i stojiš im blizu.

Slavimo tvoga Sina koji je uvijek s nama na putu i koji nas je sabrao oko sebe na gozbu ljubavi.

Kao učenicima iz Emausa tumači nam Pisma i lomi nam kruh ...“

A kako je Isus učenicima iz Emausa tumačio Pisma?

Razočarani i rezignirani odlaze dvojica muškaraca iz Jeruzalema. Tada im se, a da to spočetka ne opažaju, pridružuje jedan stranac. Sluša ih. Osjeća s njima. I upita ih: „Što to putem pretresate među sobom?“ Oni se snuždeni zaustave te mu jedan od njih, imenom Kleofa, odgovori: 'Zar si ti jedini stranac u Jeruzalemu te ne znaš što se u njemu dogodilo ovih dana?' A on će: 'Što to?' Odgovore mu: 'Pa ono s Isusom Nazarećaninom, koji bijaše prorok – silan na djelu i na riječi pred Bogom i svim narodom: kako su ga glavari svećenički i vijećnici naši predali da bude osuđen na smrt te ga razapeli. A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izraela. Ali osim svega toga ovo je već treći dan što se to dogodilo. A zbuniše nas i žene neke od naših: u praskozorje bijahu na grobu, ali nisu našle njegova tijela pa dođoše te rekoše da su im se ukazali anđeli koji su rekli da je on živ. Odoše nato i neki naši na grob i nađoše kako žene rekoše, ali njega ne vidješe'" (Lk 24,17-24). Osjeća se kako im je dobro što sve to mogu pripovijedati strancu.

Sada počinje On govoriti. On sada postaje središte. To što im najprije govori sve je drugo samo ne delikatno: „'O bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili! Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?' Počevši tada od Mojsija i svih proroka, protumači im što u svim Pismima ima o njemu" (Lk 24,25-27). Takva rečenica uzdrmava. Slično kao kad netko traži potvrdu: „Vi to gledate ipak tako i tako ..." i kao odgovor dobiva: „Ne, uopće ne, naprotiv!“ Takav odgovor može nanovo otvoriti.

Učenici su si tada zamišljali Mesiju u moći i slavi. Mislili su da će on moćnim zahvaćanjem osloboditi svoj narod od rimske opsadne vlasti. Tada im ovaj stranac govori u lice: „Potpuno ste u krivu. Slijepi ste za Božje puteve!“

A mi – vi i ja – kojih se predodžaba rado čvrsto držimo? Koji načini gledanja nas čine slijepima za Božje puteve?

Možemo tomu ući u trag ako osluhnemo u svoje srce: Gdje se javlja jedan Zašto? Protiv čega se buni naša najnutarnjija nutrina, jer

bismo radije htjeli drukčije?

Još nešto čini učenike slijepima za Božje puteve. Oni su usredotočeni na ono što vide sada, u ovome trenutku. Isus drukčije gleda isti događaj koji jest bolan i boli. Ali vidi kako je taj događaj uklopljen u jedan veći plan spasenja. Gledajući na taj veći plan spasenja dolazi on do suda: Ovaj bolni događaj je dobar, čak nuždan! Jer „*Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?*“ (Lk 24,26).

Promatranje slike: Ljudsko i božansko gledanje

Ljudsko i božansko gledanje – to je uvijek bitno pitanje. Na slici Siegera Ködera pod naslovom „Preobraženje“ odmah u oči upadaju svjetlo i tama: Gledanje odozdo, od zemaljski ograničena gledanja i gledanje odozgor. Odozgor pada svjetlo na učenike u tami koji su posve zarobljeni svojim ograničenim gledanjem.

Isus, koji je iznutra znao da Mu predstoji nasilna smrt, traži pomoć u molitvi. Hoće upoznati božansko gledanje ove teške situacije. Zato uzima Petra, Jakova i Ivana sa sobom na goru. „*I dok se molio, izgled mu se lica izmijeni, a odjeća sjajem zablistala. I gle, dva čovjeka razgovarahu s njime. Bijahu to Mojsije i Ilija. Ukazali se u slavi i razgovarali s njime o njegovu Izlasku, što se doskora imao ispuniti u Jeruzalemu*“ (Lk 9,29-31). Mojsije i Ilija razgovaraju s njime o ishodu njegova života, po čemu postaje jasno: Samo u svjetlu čitave povijesti spasenja moguće je razumjeti Isusovu smrt u Jeruzalemu.

U gornjemu dijelu slike pojavljuje se Isus sjajan kao Uskrsnuli s ranama, vidljivim na desnoj ruci. Ruke i lice govore: „Pogledajte, ja sam očekivani Mesija. Pogledajte, moj put je put u slavu.“ Isus govori ovo Mojsiju i Iliji i istodobno trojici učenika u donjemu dijelu slike.

Da bi Isusovo svjetlo moglo doći u njihovu tamu, iz oblaka se začu glas: „*Ovo je Sin moj, Izabrani! Njega slušajte!*“ (Lk 9,35). Njega slušati. Od Njega očekivati svjetlo i smisao. Njemu vjerovati. Njega nasljedovati. To je put.

„*Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam*

je otkrivao Pisma?“ (Lk 34,32). Dok je Isus govorio učenicima iz Emausa, u njihov je život ulazilo svjetlo. Bilo im je toplo oko srca. Tako je i kod nas: Ako znam za božanski smisao jedne teške životne situacije ili zadaće, od Boga k meni dolazi snaga da time dobro ovladam. Smisao daje snagu.

Naš pravi identitet

Božja nam riječ hoće darovati svjetlo, najprije na temeljno pitanje našega života: Tko sam? Koliko vrijedim?

U Knjizi Postanka čitamo: „*Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih ... I vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro*“ (Post 1,27.31a).

Božja riječ: Mi dolazimo iz Božjega srca. Stvoreni smo dobro. Djeca smo ljubavi. Vrijedni smo.

Jedan židovski učitelj pitao svoje slušatelje: „Koji je najgori čin zla nagona?“ Svi su utihnuli. A kad nitko nije znao odgovoriti, on sam odgovori: „Najgori čin zla nagona jest da čovjek zaboravlja da je kraljevsko dijete.“ Najgori čin jest zaboraviti tko smo u stvarnosti.- Grijeh – dakle ono što nas razdvaja od Boga, od ljubavi, od pravoga života – sastoji se u tome da spoznamo a ne prihvatimo svoju vrijednost, svoje dostojanstvo.

Gledajući Božjim očima mi smo stvoreni čudesno, divno i lijepo. Jer biti Božja slika i prilika naš je pravi i nerazorivi identitet. Sveti župnik Arški je jednom rekao da ljepota duše, to znači da smo Božja slika i prilika, neizmjerljivo nadilazi svu vidljivu ljepotu stvorenja.

Ako čovjek može to prihvatiti i vjerovati, u njemu se tada nešto mijenja. On zna da je iznutra vrijedan i lijep – svejedno je li mlad ili star, sportski tip ili krhak. On zna da se tijelo raspada, ali nutarnja ljepota ostaje zauvijek i zračiti će kroz svu vječnost. On zna za svoje nerazorivo dostojanstvo. To ga izgrađuje iznutra i čini mu dobro.

Put otkupljenja

Svi mi uvijek iznova iskusujemo trpljenje, razočaranja, zatajenje, bolest, bol; a svatko će jednom iskusiti i svoju vlastitu smrt.

Iskusujemo da želimo biti dobri, strpljivi, ljubazni i još puno toga, ali to ipak često ne funkcionira. Iskusujemo da se grijeh i zlo za nas ponekad zalijepe. Iskusujemo svoju nemoć.

Tu nam Božja riječ daje svjetlo odozgor. Pokazuje nam da se za otkupljenje do čudesne slike Božje polazeći od nas traži obraćenje, da je potrebna odluka, kao što govori Isus: „*Približilo se kraljevstvo Božje. Obratite se i vjerujte Evanđelju!*“ (Mk 1,15). Sveti Augustin je rekao ovo: Bog nas je stvorio a da nas ništa nije pitao, ali nas neće otkupiti bez našega sudjelovanja.“ Potrebno je naše Da, naše puštanje u Boga i Njegov put.

Pritom je jasno: Nitko tim putem ne može ići za druge. Nitko ne može Boga tražiti za druge. Nitko se ne može obratiti za druge. Putem otkupljenja mora ići svatko sam, posve osobno. Nema nikakva nadomjestka. Svatko se posve sam odlučuje o prihvaćanju ili odbijanju milosti otkupljenja.

Pravi smisao našega života sastoji se u tome da ovu milost prihvatimo i da rastemo u ljubavi i svetosti. Tako se u konačnici ne radi o dugu ili kratku, ugodnu ili uspješnu životu ovdje na zemlji, nego o tome da živimo božanski poziv.

Pritom nisu mjerodavne okolnosti života, ni prošlost, nego samo i jedino Sada. Jer samo u Sada i za Sada možemo se otvoriti Božjemu svjetlu i Njegovu putu spasenja. Vrijedi jedino Sada. I za ovaj Sada hoće nam Bog uvijek dati potrebnu snagu. Za to nas On hoće uvijek nanovo ohrabriti.

Drugi dio

Naputci u vezi s obredom

Sam Isus nam govori po Svetome pismu, kao što piše Drugi vatikanski koncil: „Krist je nazočan u Njegovoj riječi jer On govori kad se u Crkvi čitaju sveta Pisma“ (DV 7). Ovo štovanje Božje riječi pokazuje se u liturgiji između ostaloga tako da đakon ulazeći u crkvu nosi riječ Božju uzdignutih ruku. Često stoje i dva ministranta kod čitanja Evanđelja sa svijećama kod ambona. Kod svećanih bogoslužja

knjiga Evanđelja kadi se tamjanom.

Najdublje štovanje Isusove nazočnosti u Njegovoj riječi sastoji se u tome da se upustimo u ono što nam On govori.

Čitanje i otpjevni psalam

Bogoslužje riječi hoće nam jasno pokazati da nam Isus ima nešto reći i da sva kvaliteta našega života i crkvenosti ovisi o tome dopuštamo li da nam On nešto kaže. U ovo „slušanje Njega“ hoće nas uvesti liturgija.

Nedjeljom se uvijek prvo čitanje uzima iz Staroga zavjeta u odnosu na Evanđelje. Drugo čitanje je iz Novoga zavjeta, najčešće iz poslanica apostola. Božja riječ nam želi dati život. Gdje je to uobičajeno, može se na kraju čitanja dodati: *Riječ Gospodnja*. Ali nakon čitanja može slijediti i kratka šutnja. To pomaže da Božja riječ može bolje djelovati.

Za produbljivanje sadržaja čitanja slijedi sada kao odgovor Psalam. Ali i meditativna glazba ili tišina mogu produbiti ono što smo čuli.

Usklik Aleluja i Evanđelje

Dvojica učenika iz Emausa primila su svjetlo za svoj put kad su uši i srce okrenuli strancu, Uskrsnulomu. I mi se možemo svjesno okrenuti Uskrsnulomu ustajući na usklik Aleluja i za Evanđelje. Puni radosti pozdravljamo Isusa Krista u Aleluja i napeti što će nam On reći.

Gospodin s vama. Time se najavljuje nazočnost Isusa Krista u Njegovoj riječi, Evanđelju. Zatim svećenik (đakon) govori: *Čitanje svetoga Evanđelja po ...* Zajednica odgovara: *Slava tebi, Gospodine. „Tebi“* izražava da sada govori sam Isus, Gospodin.

Svećenik čini znak križa na knjigu Evanđelja, a zatim zajedno s vjernicima na čelu, usnama i srcu. Pritom može moliti: „Gospodine, otvori moj razum da razumijem što mi govoriš. Otvori moje usne da tvoju riječ prenosim dalje. Otvori moje srce da bi ljubilo i donosilo rod.“

Na kraju Evanđelja ljubi svećenik (đakon) knjigu kao znak njegove ljubavi prema Isusu i Njegovoj riječi i govori sljedeće ili slične riječi: *Riječ Gospodnja*. Zajednica odgovara: *Slava tebi, Kriste*. Opet se izravno obraćamo Kristu, koji nam je govorio po svojoj riječi i zahvalno ga slavimo.

Homilija – propovijed

Bog nam hoće govoriti preko čitanja Svetoga pisma. Propovijed hoće ono što nam Bog hoće reći, objasniti. Sam Bog ima za nas poruku. Želi nam dati svjetlo, proširiti naše obzore. Želi nas oživjeti, razveseliti, nadahnuti, motivirati i ojačati.

„Uto se približe selu kamo su išli, a on kao da htjede dalje. No oni navaljivahu: 'Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku!' I uniđe da ostane s njima. Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a on im iščeznu s očiju. Tada rekoše jedan drugome: 'Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?' U isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem. Nađoše okupljenu jedanaesticu i one koji bijahu s njima. Oni im rekoše: 'Doista uskrsnu Gospodin i ukaza se Šimunu!' Nato oni pripovjeda ono s puta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha.“

Nanovo čuti

Aktivno suslaviti Euharistiju znači slušati Božju riječ koju nam Uskrsnuli hoće danas reći:

„Jedna riječ čeka na tebe – Poslušaj!

Možda si tekstove Svetoga pisma čuo već tisuću puta ...

Pa ipak, jedna riječ, jedna rečenica, jedan slog ili tišina između rečenica čeka na tebe.

Osluhni ponovno!

Sam Bog ima ti reći jednu riječ --- Poslušaj sada!

Slušaj li s potpunim povjerenjem i sabrano,

riječ koja je na putu k tebi, moći će k tebi prispjeti“ (Martin Gutl).

Jer Isus, Uskrsnuli, ima za svakoga od nas osobno „riječ“, poruku. On želi da nam se – vama i meni – uvijek *iznova pojavi svjetlo*.

Vjerovanje

Bog je govorio nama. Sada od nas očekuje odgovor. Mi se u ono što smo čuli, u Božje gledanje i Božji put, možemo upustiti: Dabome, hoću to učiniti. Da, toga se hoću držati. U liturgiji odgovaramo Vjerovanjem. Ono je priznavanje velikih Božjih djela, ispovijedanje Trojedinoga Boga i Njegova puta otkupljenja.

Vjerovanje prema prvoj riječi Apostolskoga Vjerovanja „Vjerujem“, nazivamo i Credo. Riječ Credo doslovce znači „dajem srce“. Time se izražava da se manje radi o intelektualnome držanju za istinu stavaka vjere, a više o egzistencijalnome povjeravanju. To otprilike glasi: upuštam se svojim srcem, čitavom svojom egzistencijom. Prihvaćam Tvoje gledanje i Tvoj put. Vjerujem Ti. Odlučujem dati se od Tebe voditi i ići Tvojim putem.

Pristajanjem uz Credo i tijelom izražavamo da čitavom svojom egzistencijom stojimo uz ovaj Da.

Molitva vjernika

U molitvi vjernika donosimo pred Boga Crkvu i svijet sa svim njegovim nevoljama i trpljenjem i molimo da se svi otvore Njegovu putu spasenja. U molitvi vjernika svi su pozvani vršiti svoju svećeničku službu. Jer po krštenju svi imamo dijela na svećeništvu, to znači na Isusovoj posredničkoj službi. On hoće djelovati preko svih nas.

Stajanjem ovdje izražavamo da se pred Bogom zauzimamo za našu braću i sestre i za sve ljude.

IV.

Kako predanje postaje oslobođenje – Priprava darova i Euharistijska molitva

Prvi dio

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na četvrtome susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: „Kako predanje postaje oslobođenje – Priprava darova i Euharistijska molitva“

Vidimo sliku s groždem. Iz grožđa može postati vino. Kruh i vino su središnji znaci ovoga dijela euharistijskoga slavlja. Postaju znakom Isusova predanja Ocu i nama i znakom našega vlastitog predanja Isusu. Žarište ove ljubavi je takozvana pretvorba. Ondje svećenik uvijek govori: „Ovo je moje Tijelo koje se za vas predaje.“ „Ovo je – Krv moja, koja se za vas prolijeva.“ Radi se o izričaju „za vas“. U svakome euharistijskom slavlju uzima nas Isus u ovaj „za

vas“ i „za Oca“, u proegzistenciju svoga života.

Radi se dakle o pretvorbi samodostatnoga, na samoga sebe usredotočena Ja – koje pita: Što mi to donosi? – prema ljubećemu Ti koje se razdaje i pita: Kako mogu služiti tebi, Oče, i ljudima? U svakome euharistijskom slavlju hoće nas Isus uzeti u ovaj pokret Njegova predanja. To se ne događa automatski. Potrebni su naši nutarnji koraci. Koji?

Razlomi kruh

Prvi naputak nam opet daje pripovijest o Emausu. Dok je Isus dvojici učenika tumačio Pisma „ ... *približe se selu kamo su išli, a on kao da htjede dalje. No oni navaljivahu: 'Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku!' I uniđe da ostane s njima. Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše*“ (Lk 24,27-30).

Kuća je mjesto gdje stanujemo. Kad nekoga primimo u kuću, onda to znači da imamo zajedništvo s njim. Tako dvojica učenika pozivaju stranca: „*Ostani s nama.*“ Mi hoćemo da dođeš k nama u kuću. „*I uniđe da ostane s njima.*“

Sada se događa nešto potpuno iznenađujuće. Isus dolazi kao gost i zauzima takoreći mjesto domaćina: Isus uzima kruh koji dvojica učenika stavljaju na stol, u Svoje ruke. Izriče blagoslov. To je uloga domaćina.

Kad dakle pozivamo Isusa u kuću – u naš život, tada on preuzima ulogu domaćina. Postaje našim Gospodinom i Učiteljem. Hoće doći u sva područja našega života i na svim područjima gospodovati i djelovati. Ali domaćin najprije znači: On nas hoće obdariti. Hoće „kuću našega života“ ispuniti Svojom prisutnošću i Svojom ljubavlju.

Kruh i vino – predanje umnaža život

Kruh i vino su darovi stvorenja i plod ljudskoga rada. U ovim darovima zastupljeno je čitavo stvorenje. Mi zahvaljujemo za darove stvorenja i ono istodobno biva uzeto u otkupljenje Isusa Krista.

Kruh i vino su i znaci našega života. U euharistijskome slavlju

uzima Isus u osobi svećenika u kruhu i vinu u svoje ruke i naš život. Najprije zahvaljuje za nas i naš život. Mi smo Njemu dragocjen dar Njegova Oca koji, On obavlja čitavom Svojom ljubavlju i brigom.

Kad nas Isus u kruhu i vinu smije uzeti u svoje ruke, mi tada ostavljamo. Ostavljanje je žrtva. Mi žrtvujemo svoje planove, svoje ideje, svoje predodžbe, svoje brige, svoje strahove, svoja predbacivanja, svoje želje. Oltar je mjesto žrtve gdje nešto dolazi do smrti. Ranije je ovo bio život žrtvovanih životinja. Danas treba umrijeti naše „htjenje koje sami određujemo“.

Prosjak prolazio selom i prosio od vrata do vrata, kad se u daljini pojavi kraljevićeva zlatna kočija kraljeva sina. Prosjak pomisli: „Ovo je prilika moga života.“ Smjesti se, vreću širom otvori i čeka na kraljevsku milostinju. Ali kako veliko bijaše njegovo iznenađenje! Jer kad se kočija u blizini zaustavila i kraljević iz nje sišao i pitao: „Što mi želiš dati?“, zbunjen i oklijevajući uzme prosjak najmanje zrnio riže iz vreće i pruži mu. Kad je navečer prevrtao po svojoj vreći i pronašao zlatno zrno riže, najmanje od svega, jako se ražalosti. Gorko zaplače jer nije imao hrabrosti dati sve.

Ovu pripovijest možemo protumačiti ovako: To što ja dajem, može Isus pretvoriti i prožeti zrakama svoga spasenja. Što više postanemo jedno s Isusovim predanjem Ocu, to više može Božja ljubav i Božja snaga doći u naš život – i po nama u svijet. To nas ispunja dubokom srećom. Predanje umnaža život.

Drugi dio

Predslavlje

Nakon pripreve darova slijedi velika molitva pretvorbe i sveobuhvatne zahvalnosti: Predslavlje. Najstarija do danas sačuvana euharistijska molitva nalazi se kod rimskoga svećenika Hipolita, a napisana je oko 215. godine.

Ova euharistijska molitva započinje s Predslavljem. Pred Bogom i zajednicom slavi svećenik Oca za Njegovo sveobuhvatno djelo spasenja. Ova se molitva uvodi nakon poziva: *Gospodin s vama!*

riječima: *Gore srca*. To znači: Sada budite potpuno usmjereni na Njega. Zatim dolazi odgovor: *Imamo kod Gospodina*. Time se povezujemo s Gospodinom i nebeskom liturgijom i na poziv: *Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našem odgovaramo sa Dostojno je i pravedno*.

U jedinstvu s čitavim nebom sada se za Božje sveobuhvatno djelovanje spasenja, najčešće u skladu aktualnom tajnom blagdana, zahvaljuje i njemu prinosi hvalu. Jer djelovanjem Božjega otkupljenja sve postaje dobro. Slijedom toga završava Predslovlje riječima: *I stoga s anđelima i sa svima svetima slavu Tvoju navještamo uglas govoreći*:

Usklik Svet

A zatim se sjedinjujemo u vječnome klicanju, u Sanctus, u pobjedničku pjesmu otkupljenih: *Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja Tvoje slave. Hosana u visini*. Ovaj trostruki Svet uzima se iz proroka Izaije i vidioca Ivana kojima je darovan pogled u nebo, to znači u vječno klicanje Bogu (usp. Iz 6,1-3; Otk 4,8). U ovome uskliku Hosana pozdravljamo Oca kao prisutnoga i djelatnoga.

Drugi dio molitve Svet podsjeća na Isusov svečani ulazak u Jeruzalem (Usp. Mt 21,9):

Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini. Kao što je Isus na Cvjetnicu svečano ušao u Jeruzalem da ondje za nas dovrši djelo otkupljenja, tako je Oon sada na nov način prisutan i djelatatan među nama.

Epikleza – Molitva za Duha Svetoga

Ovu novu prisutnost Isusa Krista čini Duh Sveti. Isti Duh Sveti po kojemu je Isus došao s neba u Marijino krilo, čini sada da Isus Krist bude prisutan sada u žarištu svoje ljubavi, naime u Njegovu predanju Ocu i nama.

Stoga svećenik ispruža ruke nad darove kruha i vina – a time i nad čitavu okupljenu zajednicu – i moli: *Stoga te smjerno molimo*,

Gospodine, dostoj se tim istim Duhom posvetiti (pretvoriti) ove darove koje ti donosimo za žrtveni prinos, da postanu Tijelo i Krv tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista.

Izvešće o ustanovi – pretvorba

Kao kod Posljednje večere djeluje sada Isus u svećeniku, koji Mu posuđuje svoja usta i ruke. Kad svećenik govori: *Ovo je moje tijelo koje će se za vas predati ... Ovo je kalež moje krvi novoga i vječnoga saveza koja će se proliti za vas ...* tada Isus snagom Duha Svetoga pretvara kruh i vino u svoje Tijelo i Krv.

Ovu pretvorbu nazivamo „promjenom biti“. To znači: kruh i vino ostaju fizikalno i kemijski kruh i vino. Slijedom toga kušamo ih i nakon „riječi pretvorbe“ kao takve. Ali oni su po svojoj biti, po božanskoj realnosti postali Tijelo i Krv Isusa Krista. Tijelo znači osobu, krv život. Drugim riječima: Uskrsnuli je u pretvorenim darovima čitavim svojim životom, čitavim svojim čovječstvom i božanstvom, stvarno prisutan. A kako je prisutan?

Odgovor se pokazuje u Isusovoj riječi: *Ovo je moje tijelo – koje se predaje za vas ... moja krv –koja se proljeva za vas ...* To pokazuje: Isus Krist postaje prisutan svojim predanjem na križu. Drama Golgote, gdje Isus na križu umire za spasenje čitavoga čovječanstva, postaje u darovima kruha i vina prisutna i djelotvorna – i to za nas.

Iz strahopoštovanja pred ovom ljubavlju Isusa Krista (najčešće) klečimo pri izvješću o ustanovi, za vrijeme takozvane pretvorbe. Svetost ovoga trenutka često se izražava tako da služitelji oltara pri podizanju Kristova Tijela i Krvi, zvone zvoncem. To znači: Svi trebaju za vrijeme ovoga svetog trenutka Isusova predanja biti potpuno budni.

Majka Terezija je govorila: „Kad promatraš križ, shvaćaš koliko te je Isus ljubio. Kad promatraš svetu Hostiju, shvaćaš koliko te ljubi.“

U ovo Isusovo predanje na križu – posebno kad svećenik podiže posvećene darove – smijemo s pouzdanjem staviti same sebe, svoje nakane (nezdrave odnose, teške situacije ...), jer sada Isusova

otkupiteljska snaga postaje djelotvorna.

Jedan svećenik piše: „Ponekad, kad nakon pretvorbe podižem kalež, osjetim potrebu neko vrijeme ustrajati u ovome stavu. Kad znakom za posebno teške situacije svađe ili krivnje, zazivam u duhu moć Kristove Krvi na dotične uvjeren da ništa neće prijeteću opasnost tame i zla zaustaviti bolje“ (Citirano prema: Raniero Cantalamessa, Euharistija, naše posvećenje, Jelsa ?).

Aklamacija

Sada u aklamaciji koja slijedi – „*Tajna vjere*“ s odgovorom „*Tvoju smrt, Gospodine navještamo, Tvoje uskrsnuće slavimo, Tvoj slavni dolazak iščekujemo*“ obraćamo se Kristu koji je prisutan u čitavomu Svom događaju otkupljenja: smrt, uskrsnuće i dovršenje otkupljenja u ponovnome dolasku Isusa Krista. To znači: Isti Isus Krist, koji je sada tu skriven našim očima, ponovno će doći u slavi i sve dovršiti i učiniti dobrim. To je veliko otajstvo zbog kojega kličemo.

„*Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a on im iščeznu s očiju. Tada rekoše jedan drugome: 'Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?' U isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem. Nađoše okupljenu jedanaesticu i one koji bijahu s njima. Oni im rekoše: 'Doista uskrsnu Gospodin i ukaza se Šimunu!' Nato oni pripovjede ono s puta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha.*“

Sve i svakoga staviti u otkupljenje

U prošnjama koje slijede radi se o tome da same sebe, Crkvu – sve ljude, dapače, sve stvorenje stavimo u snagu otkupljenja. Isusovo sunce spasenja neka sve i svakoga zagrije, prožme i ozdravi.

Najprije dolazi prošnja da imamo dijela na Kristovu Tijelu i Krvi, to znači da postanemo jedno s Isusom i Njegovim predanjem Ocu. Ovo postajanje jednim čini Duh Sveti. Ovo postajanje jednim naša je „žrtva“, „žrtva“ Crkve.

Na kraju dolaze prošnje za čitav Božji narod, za zajednicu vjernika, a prije svega za na služenje pozvane službenike, papu,

mjesnoga biskupa i za sve koji u Crkvi nose odgovornost ... da bi čitava Crkva u duhu Isusa Krista i iz Njegova Duha danas živjela i ispunila svoje poslanje.

Zatim mogu doći prošnje za aktualne nakane, za udaljene, za ljude svih socijalnih slojeva i grupa.

Zatim mislimo na svoje pokojne i molimo da se otkupljenje Isusa Krista na njima potpuno dovrši.

Na kraju se povezujemo s ogromnim, neprebrojivim mnoštvom otkupljenih i svetih, posebno s Bogorodicom Marijom. S njima upravljamo sada pogled na proslavu Oca u doksologiji.

Doksologija

Za to se kao kod pretvorbe drugi puta podiže Kristovo Tijelo i Krv. Kod pretvorbe nam je pokazano spasenje darovano u Isusu Kristu. Sada, na kraju euharistijske molitve, podiže svećenik ponovno Kristovo Tijelo i Krv – ali sada da bi po Isusu Kristu i zajedno s Njime proslavili Oca. Jer po predanu životu Isusa Krista dovršit će se djelo otkupljenja: *Po Kristu, i s Kristom i u Kristu, tebi Bogu, Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava u sve vijeke vjekova.*

Odgovor svih je veliki *Amen*. Ovim *Amen* obvezuje se zajednica na rečeno u čitavoj euharistijskoj molitvi. Ona daje takoreći potpis i govori: Da – mi kao zajednica – ušli smo u Isusovo predanje Ocu. Da, hoćemo zajedno s Isusom živjeti potpuno za Oca. To je radosni *Amen* koji, kako reče veliki poznavatelj Svetoga pisma Jeronim, u trijemovima rimskih bazilika glasno odjekuje kao grmljavina.

Treći dio

Isusova Posljednja večera

Euharistija hoće snagom Isusove ljubavi preobraziti naš život. To pokazuje slika „Večera Gospodnja“ Siegera Koedera: Jedanaestorica učenika sjede u polumraku: diveći se, pitajući, umorni, začuđeni. Neki gledaju prema Isusu, drugi čini se spavaju. Dvanaesti je već

ustao da iziđe van. Učenici, čini se, ne razumiju što se ovdje događa. Shvaćamo li mi što se događa kad u Euharistiji slavimo Isusovu gozbu, Njegovu žrtvu ljubavi?

Od domaćina vidimo samo ruke. Od Njega izlazi svjetlo. Ovo svjetlo pada na lica učenika i na stol. Ondje je kruh razlomljen u jedanaest komadića, jer je Juda je svoj komad već uzeo.

Razlomljeni kruh označuje Isusovo predanje. Na to ukazuje Hi i Ro – grčka početka slova za „Krist“. To naznačuje i križ koji se kao sjena spušta na stol. U vinu se zrcali Isusovo lice, znak njegova života, njegova Krv, koja se proljeva za sve, za vas i za mene.

Nitko nije isključen. On traži zajedništvo sa svima: s Petrom koji će ga uskoro zatajiti, s učenicima, koji će ga uskoro napustiti i ostaviti na cjedilu, s Judom koji već izlazi da ga izda.

On hoće svima dati Svoju potpunu ljubav. Zato govori i nama: „Uzmi, jedi i pij. Prihvati moju ljubav, moje predanje za sve. Primi ga u sebe i dopusti da te moja ljubav pogodi i promijeni. Dopustite da vas moj život poveže u bratsko-sestrinsku zajednicu koja daje život za druge.“

A ja? Želim li prihvatiti Njegovu ljubav i postati jedno s Njim, s Njegovim predanjem nebeskom Ocu i svim ljudima?

Jedna teško hodajuća starica iskusila je ovu uzetost u Isusovu ljubav ovako. Na pitanje zašto svaki dan ide u crkvu, odgovorila je: „Da bih izdržala dan.“ Čula je da je moguće vlastitu žrtvu povezati s Kristovom žrtvom. I to ju je snažilo toliko da se svakodnevno ne samo pričešćivala, nego u Kristovu žrtvu unosila i trpljenja drugih ljudi. Više nije gledala na vlastitu žrtvu. Ono što je za nju vrijedilo bila je sve više i više jedna Kristova žrtva.

Ova povezanost sa žrtvom Isusa Krista pomogla joj je ne samo da lakše podnese svoje vlastito trpljenje, nego da ponese i trpljenja drugih. Takvo predanje oslobađa od kruženja oko sama sebe i dariva duboko oslobođenje i ispunjenje.

V.

Tada im se otvoriše oči – Pričest kao zajedništvo u ljubavi

Prvi dio

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na petome susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: „Tada im se otvoriše oči – Pričest kao zajedništvo u ljubavi.“

U središtu Euharistije stoji dvojako predanje. Prvo Isusovo predanje Ocu i nama. Drugo predanje je naše vlastito predanje Isusu i Očevoj spasenjskoj volji. Jedna druga riječ za to glasi: Imati udjela na Tijelu i Krvi Isusa Krista. Kad se povezujemo s Isusom, dobivamo

udio na otkupiteljskoj snazi Njegove smrti i snazi Njegova uskrsnuća koja nanovo stvara. To će se dogoditi prije svega u onome što sada razmatramo: u pričesti.

Ponovno je liturgijsko mjesto oltar, ali sada kao mjesto gozbe. U riječi „communio“, pričest, sadržane su dvije riječi „com“ i „unio“, što doslovce znači: Zajedno ili skupa postati *jedno*. *Radi se o tome da postanemo jedno s Isusom, a time i sa svima koji Njemu pripadaju.*

Opet ćemo dopustiti da na temelju pripovijesti o Emausu budemo uvedeni u ovu stvarnost spasenja: „*Dok bijaše s njima za stolom, uze kruh, izreče blagoslov, razlomi te im davaše. Uto im se otvore oči te ga prepoznaše, a on im iščeznu s očiju. Tada rekoše jedan drugome: 'Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?'*“ (Lk 24,30-32).

Dok ova dvojica blaguju kruh koji im daje Isus, odjednom im se otvaraju oči. Oni prepoznaju Isusa i u istome trenutku Ga više ne vide. Tako su ta dvojica učenika odjednom opet sami. Ali ova samoća je sada drukčija nego na početku. Sada se između njih nešto dogodilo. Isus Krist je u blagovanju kruha ušao u njih i oni u Njega. On ih na nov način povezuje skupa.

Cilj pričesti sastoji se u tome da ovu povezanost s Isusom međusobno produbimo.

Oče naš: Ne ja – nego mi

Ovaj dio pričesti započinje s Očenašem. To je molitva kod stola obitelji, Božjega naroda. Najprije gledamo na nebeskoga Oca, koji nam dariva gozbu ljubavi Svoga Sina. Znakovito je da se u ovoj molitvi ni jedan jedini put ne nalazi riječ „ja“. Radi se o Ocu, o slavljenju Njegova imena, o dolasku Njegova kraljevstva, o dopuštanju da se dogodi Njegova volja, što se konkretno pokazuje u tome da od Njega primamo svagdanji kruh, opraštamo jedni drugima, više se ne izlažemo napasti i dopuštamo da budemo izbavljeni od zla.

Embolizam (umetanje)

Embolizam na kraju (hrv. umetanje) nadovezuje se na posljednju prošnju Očenaša: *Izbavi nas molimo, Gospodine, od svih zala. Daj milostivo mir u naše dane, da s pomoću tvoga milosrđa budemo svagda i slobodni od grijeha i sigurni od sviju nereda čekajući blaženu nadu: Dolazak Spasitelja našega Isusa Krista.*

S radosnim iščekivanjem Njegova dolaska najprije se misli na njegov dolazak sada u Euharistiji, a zatim i na Njegov dolazak u slavi. A onda – kod ponovnoga dolaska Isusa Krista u slavi – dovršit će se povijest spasenja. Na ovu – na sretan kraj usmjerenu zaključnu rečenicu – nadovezuje se usklik, koji objavljuje Božju konačnu pobjedu: *Jer tvoje je kraljevstvo i slava i moću vjekove. Amen.*

Pozdrav mira

Središnja prošnja Očenaša – *otpusti nam ... kako i mi otpuštamo ...* – produbljuje se pozdravom mira. Pozdrav mira Uskrsnuloga ima svoj izvor u – za Isusove prijatelje potresan – dan Uskrsa. Njihovo je doživljavanje bilo obilježeno vlastitim zatajenjem. Oni su Isusa, kad je bio uhvaćen, ostavili na cjedilu i kao prijatelji zatajili, jer osim Ivana nitko od njih nije bio prisutan kod križa. Sada Isus iznenada dolazi k njima i govori: „*Mir vama*“ (Iv 20,19). Mir znači: Sve je dobro. Oprostio sam vam. Učenici jedva mogu u to povjerovati. Zato im „*Isus ponovno reče: Mir vama*“ (Iv 20,21a).

Po svećeniku obećava Uskrsnuli nama danas ovaj mir: *Mir Gospodnji bio vazda s vama*. Ne radi se dakle o tome da jedni drugima poželimo neko dobro ili tek neki mir, nego se radi o Gospodinovu miru, o miru koji nas može usred tjeskoba i protivština nositi iznutra. U ovaj pozdrav mira spada da mi, kao Isus, snagom Njegova Duha – (hoćemo) svima oprostiti.

Normalno je da pozdrav mira ne možemo u crkvi dati svima. Zato pozdrav mira dajemo nekima oko nas zastupnički za sve. Župnik Kurt Gartner – naslanjajući se na velikoga teologa Tomu Akvinskog – označuje pozdrav mira kao osmi sakrament, jer u njemu i po njemu Uskrsnuli stvara mir i ozdravlja odnose.

Lomljenje kruha i Jaganjac Božji

Lomljenje kruha bila je prva oznaka za Euharistiju, budući da se ovdje znakovito događa Isusovo predanje života. Kao što se ovaj kruh lomi i dijeli, tako Isus lomi svoj život za nas i tako stvara novo zajedništvo: „*Kruh koji lomimo nije li zajedništvo tijela Kristova? Budući da je jedan kruh, jedno smo tijelo mi mnogi; ta svi smo dionici jednoga kruha*“ (1 Kor 10,16b-17). Kad svi u sebe primamo dio Isusova kruha, tada nas ovaj Isusov kruh sve povezuje.

Za lomljenje kruha ranije je trebalo više vremena, budući da je plosnati kruh lomljen na onoliko dijelova koliko je vjernika prisutno. Za sve to vrijeme lomljenja kruha ponavljala se molitva Jaganjče Božji. *Jaganjče Božji koji na sebe uzimaš grijeh, krivnju, nevolju, bolest, bijedu svijeta: smiluj nam se.*

Cijenjenje i povjerenje

Zatim svećenik pokazuje razlomljeni kruh, predano Isusovo Tijelo i govori: *Evo Jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima grijeh svijeta.* Ovim riječima je Ivan Krstitelj tako pokazao na Isusa. Danas to isto čini svećenik: Pogledajte, isti Isus je sada s nama!

Mi odgovaramo: *Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja.* Time najprije ispovijedamo: To što sada primamo nezaslужiv je dar kojemu se možemo samo diviti i radovati. Ova je molitva nadalje izraz našega povjerenja: „Dođi k meni, svojom ljubavlju dodirni bolesno, nezdravo, otvrdnulo u meni. Ti možeš ozdraviti mene i moje odnose i ispuniti svojom ljubavlju.“

Pričest – Postati Isusovo tijelo

„Idem na pričest“, često govorimo. Ali mi u pričesti ne blagujemo tek nešto, neki sveti kruh, nego u sebe primamo osobu. Čak i više: U biti ne primam ja Isusa u sebe, nego Isus prima mene u sebe i uzima me u kretanje svoje ljubavi.

Na riječ: *Tijelo Kristovo* odgovaramo: *Amen.* Ovaj Amen znači: Vjerujem da primam Isusa Krista. Hoću se čvršće s Njim povezati i

pripadati Njegovu Tijelu, Crkvi. Hoću dopustiti da On sve više i više preko mene djeluje.

Kad se svećenik prvi pričešćuje, on time svjedoči da prihvaća poziv – da dopusti da se pretvori u Tijelo Uskrsnuloga – i time prednjači zajednici.

Zatim smijemo i mi primiti Isusa s velikim strahopoštovanjem i radosno! To je jednostavna, zadivljujuća radost što našega Otkupitelja smijemo primiti i što smo pozvani na zajedništvo s Njim, na svadbenu gozbu Jaganjčevu. Budući da je pričest svadbena svečanost, u prvoj Crkvi je bio naputak da pričesti pristupamo pjevajući i u svečarskoj radosti.

Zahvaljivanje i popričesna molitva

U molitvenoj tišini koja iza toga slijedi smijem uživati u intimnome zajedništvu s Isusom. On u meni i ja u Njemu. Sada smijemo dopustiti da Isus djeluje u nama i na nama. Možemo preda Nj staviti sva neotkupljena područja, napetosti, otvrdnuća, rane, da bi ih on otvorio, prožeo, preobrazio i ozdravio.

Zato mogu u svakoj situaciji moliti: „Isuse, položi u mene svoju snagu, svoju hrabrost, svoju odlučnost, svoje napredovanje, svoju vjernost, svoju sposobnost trpljenja, svoju zauzetost za istinu i pravедnost, svoj mir u neuspjesima, svoju otvorenost za sve ljude...”

Popričesnom molitvom završavao pričesni dio. Ona najčešće upućuje na povezanost između primanja pričesti i kršćanskoga života. To je prošnja da ovo slavlje u nama i po nama donese svijetu spasenje, dok se sve ne dovrši u vječnoj slavi u nebu.

Drugi dio

U vezi s primanjem pričesti

Još nekoliko naputaka u vezi s primanjem pričesti. Isus sebe daje nama i mi Ga primamo. Davati i primati temeljni je čin svete pričesti. Ali kako ga trebamo primati?

U „mistagoškim katehezama“ biskupa Ćirila Jeruzalemskog na

kraju 4. stoljeća čitamo u vezi s time: „Budući da desna ruka treba primiti Kralja, učini lijevu ruku prijestoljem za Njega! Primi Kristovo Tijelo otvorenim dlanom i uzvрати. 'Amen!' Brižno dodirni svetim Tijelom svoje oči da ih posveti. Zatim u Njemu uživaj! Ali pazi da ti ništa od toga ne padne na zemlju ... Poslije pričesti Kristovim Tijelom pođi i do kaleža s Krvlju ... Nakloni se, reci u znak klanjanja i štovanja 'Amen!' i uživaj da bi se posvetio i Kristovom Krvlju.“

Ovaj oblik primanja pričesti promijenio se u 9. stoljeću. Sve veći sveti stid prema svetoj pričesti kao i strah od moguće zlouporabe ili da bi mali djelići hostije mogli pasti na zemlju, doveli su dotle da se hostiju izravno stavi na jezik.

Sve do 13. stoljeća bila je i pričest s kaležom u Crkvi po sebi razumljiva. Njezino polagano nestajanje može biti povezano s brigom da se nešto od svete Kristove Krvi ne prolije na zemlju. Glavni se razlog ipak sastoji u spoznaji i učenju srednjovjekovne teologije da je Krist prisutan u pretvorenome kruhu, čitav prisutan i u njegovoj krvi; pa je stoga „dostatno“ primanje Kristova Tijela.

Drugi vatikanski koncil je ponovno posegnuo za izvornom tradicijom. Tako se danas može svetu pričest primati na ruku ili u usta, a isto tako i Kristovu Krv primati iz kaleža.

Dostojno pričešćivanje / Promisliti što činimo

Ipak, znademo li što činimo kad se pričešćujemo? Dostojno primanje Kristova Tijela i Krvi od samoga početka je bila tema u kršćanstvu. Već najranija pisana predaja o euharistijskome slavlju – 20-ak godina poslije Isusove smrti – govori o ovoj temi. Pavao piše zajednici u Korintu: „*Neka se dakle svatko ispita pa tada od kruha jede i iz čaše pije. Jer tko jede i pije, sud sebi jede i pije ako ne razlikuje Tijela*“ (1 Kor 11,28-29).

„*Gospodinovo tijelo*“ znači ne samo osobnu Isusovu nazočnost u Euharistiji nego i njegovu osobnu nazočnost u okupljenoj (sabranoj) zajednici. Oba puta se radi o pravome Kristovu Tijelu o koje se ogriješimo ako „*ne razlikujemo Tijela*“ (ako ne promislimo da je to Gospodinovo Tijelo).

– Kriteriji

U vezi s pitanjem: Tko smije primiti svetu pričest? već su u prvoj Crkvi postojala konkretna pravila. Justin mučenik navodi tri uvjeta za primanje pričesti: „*Na njoj smije sudjelovati samo onaj tko naš nauk smatra istinitim, tko je primio kupelj za otpuštenje grijeha i za ponovno rođenje i tko živi prema Kristovim naputcima*“ (umro 167. poslije Krista).

Iznenaduje da on kao prvo naglašuje slaganje s naukom Crkve. Stoga u dostojno primanje svete pričesti spada uvijek i povezanost s vjerom čitave Crkve i pristankom na nju.

Kao drugo naglašuje Justin da je osoba krštena, to znači da mora pripadati Crkvi. Dok se Kristova ljubav odnosi na sve ljude, pa i na nekrštene, Euharistija je gozba Isusove obitelji, dakle gozba onih koji su sklopili krsni savez s Isusom Kristom.

Treći kriterij je život prema zapovijedima Isusa Krista. Ne možemo s jedne strane primati Isusa a s druge strane ne živjeti prema Njegovim zapovijedima, prema Njegovim riječima. Dostojno se pričestiti znači htjeti živjeti s Isusom i kao Isus. Stoga onaj tko svjesno živi u proturječju (u teškoj stvari) s Isusom i Njegovim naputcima, ne može primiti svetu pričest.

– Duhovna pričest

Postoje različiti razlozi zbog kojih vjernici ne primaju ili ne smiju primiti svetu pričest. Ali oni mogu Isusa uvijek u svome srcu primiti duhovno se pričešćujući. Takvi ljudi Isusa Krista ne primaju u sakramentu kruha, ali se s njim povezuju u srcu. A Krist može to što u sakramentu dobivamo, i još puno više, darovati i bez sakramenta.

Ljudi koji ne mogu primiti svetu pričest mogu također doći naprijed i dopustiti da ih Isus kao i djecu blagoslovi. Dobro je tada držati prekrizene ruke na prsima.

Isus hrani sve

Isus želi sve obdariti gozбом Svoje ljubavi. Stoga euharistijsko

slavlje ne smijemo nikada svesti samo na primanje svete pričesti. Euharistija je puno više, jer u ovome slavlju hrani Isus sve na više načina: Hrani nas u i po zajedništvu vjernika, udova Njegova Tijela. Hrani nas Svojom riječju. Hrani nas Svojom žrtvom na križu, koja je za sve prisutna i djelotvorna. I hrani nas u pričesti – pa i duhovnom pričešću.

Jedna popričesna molitva izražava sljedeće: „*Dobri Bože, sveta hrana koju smo primili, neka nas prožme svojom snagom. Neka produbi našu vjeru, učini snažnom našu nadu i srca nam užeže za djela ljubavi. Daj da se božanski život koji si nam darovao, razvije i donese plod za vječni život. To te molimo po Kristu našem Gospodinu. Amen.* (Popričesna molitva 10). Tada možemo samo reći: Hvala, Isuse, za Tvoju ljubav koja nas hrani. Amen.

VI.

Pokrenuti Božjom ljubavlju – Poslanje i blagoslov

Prvi dio

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na šestome susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: „Pokrenuti Božjom ljubavlju – Poslanje i blagoslov“.

Pričest s Isusom vodi u poslanje

U vezu s time promotrimo sliku. Nama nepoznati westfalski umjetnik dao je ovoj slici naslov „Duhovi“.

Prošnjom za Duha Svetoga – koji je na slici prikazan kao golub – biva hostija pretvorena u Tijelo Isusa Krista. U njoj Isus sebe potpuno dariva ljudima. Predaje se učenicima. Svakoga posve osobno hrani. Tako od predanoga Krista na stolu, do svakih usta ide jedna zraka. Isus Krist svojim predanjem u ljubavi povezuje pojedine učenike sa sobom, a time i mnoštvo učenika s Marijom međusobno.

Ova povezanost ima učinak. Jer, dodirnuti Isusovom ljubavlju, učenici se okreću jedni drugima da bi dalje prenosili Isusovu ljubav govoreći o njoj. To su Duhovi! Isusovo predanje života hoće uvesti u duhovski život.

To nam pokazuje i pripovijest o Emausu. S blagovanjem kruha, koji je Isus dao dvojici učenika, između njih se nešto dogodilo. Isus Krist je blagovanjem kruha ušao u njih. U ovome trenutku oni više ne vide Isusa izvanjski, ali ga sada nose u sebi. Zadovoljni mogli bi reći: „Lijepo je što je tako. To nam je dostatno.“ Ali – Isus ih „primorava“ da pođu jednim novim smjerom. Kamo? „*U isti se čas digoše i vratiše u Jeruzalem. Nađoše okupljenu jedanaesticu i one koji bijahu s njima. Oni im rekoše: 'Doista uskrsnu Gospodin i ukaza se Šimunu!' Nato oni pripovjede ono s puta i kako ga prepoznaše u lomljenju kruha*“ (Lk 24,33-35).

Isus u njima primorava ih da potraže zajedništvo s onima od koji su se bili odvojili. Oni su pri danjemu svjetlu pomračena srca krenuli iz Jeruzalema. Sada, u tami noći, žure rasvijetljena srca natrag u Jeruzalem, natrag u svijet. Svijet je ostao isti, ali njih dvojica su se promijenila. Znaju da postoji budućnost, budućnost za ljude, budućnost za svijet.

Vratiti se natrag u Jeruzalem nije neopasno, jer isti ljudi koji su ubili Isusa, mogu ubiti i njih. Ali oni se sada više ne plaše, budući da ih je Uskrsnuli ispunio životom koji je jači od smrti. Tako su sposobni da u potpunoj slobodi budu svjedoci Isusova uskrsnuća. Stajalo to koliko god mu drago.

To pokazuje: Pričest s Isusom hoće pokrenuti novu dinamiku. Božja ljubav nas hoće pokrenuti, dovesti u pokret. Snaga koja nas tjera jest Isus u nama, Njegova vatra, Njegova ljubav. „*Ljubav nas*

Kristova tjera ...“ (2 Kor 5,14).

Isus nas šalje

Riječi *Idite u miru*, kojima svećenik završava svetu misu, na latinskome glase: *Ite, missa est*. To znači doslovce prevedeno: *Idite, sada je (na redu) poslanje*. Pričest dakle nije kraj, nego njome započinje poslanje, misija.

U pričesti nas Isus povezuje sa sobom i sa Svojim Tijelom, Crkvom. Tako mi ovdje na zemlji postajemo njegovo Tijelo. Mi smo narod preko kojega Isus hoće na poseban način zahvaćati u povijest svijeta, kao što pokazuje jedna molitva iz 14. stoljeća:

„Krist nema drugih ruku osim naših da bi danas radio svoj posao.

On nema drugih nogu osim naših, da povede ljude na svoje puteve.

Krist nema drugih usana, osim naših, da ljudima pripovijeda o njemu.

On nema druge pomoći osim naše da bi ljude privodio na svoju stranu ...“

Da bismo mogli biti Isusove ruke, noge, usne, daje nam Isus u svetoj pričesti svoga Duha.

U pričesti se duboko u nama događa ono što je Isus kao Uskrsnuli obećao apostolima: „*Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci ...“* (Dj 1,8). Isus nas Svojim Duhom osposobljuje da budemo Njegovi svjedoci. Svjedoci prenose dalje ono što su vidjeli i doživjeli.

Najprije u vlastitome životu i svakodnevici

To čine i učenici iz Emausa: Oni su u svome životu iskusili promjenu. Promijenjena srca vraćaju se natrag k onima koje poznaju. I nas poslanje vodi najprije k ljudima s kojima zajedno živimo.

Nutarnja preobrazba i okrjepa koju smo ovdje primili, može

izgledati posve različito. Ima puno onih koji iz Euharistije crpe snagu da bi preuzeli odgovornost za druge i zauzeli se za njih. Neki nanovo nadahnuti opet prilaze drugim ljudima da bi se zauzimali za ljude na rubu. Drugi opet crpe u Euharistiji ljubav da bi teške situacije u partnerstvu i obitelji strpljivo i s pouzdanjem nosili i podnosili. Drugi mogu zahvaljujući Euharistiji bolje se nositi s vlastitim duševnim i tjelesnim trpljenjem. Drugi opet nose terete svojih ukućana u molitvi pred Isusom i tako im na duhovan način daju vjetar u leđa. Tako postoje različiti oblici da bi se snagom Isusove ljubavi živjelo u svakodnevici, i tu ljubav živjelo.

Pritom vrijedi: Što nas više Isus smije promijeniti u svoje Tijelo, to više će ljudi u nama susretati Njegovu ljubav, dapače, Njega osobno. Isus će tada sve više i više zračiti preko nas. Iz nas će zračiti Isusov miris, kao što govori Pavao: „*Mi smo Kristov miomiris*“ (2 Kor 2,15a). Naše biće zrači. Način kakvi smo, kako živimo svoju svakodnevicu, svoje odnose, prvo je evanđelje koje se ljudima navješta.

Pokazati zanimanje

Pri svome dolasku u Jeruzalem doživljavaju učenici iz Emausa veliko iznenađenje. Kad sa svojom novošću uzbuđeni dolaze k svojim prijateljima, ovi to već znaju i govore im: „*Gospodin je uistinu uskrsnuo i ukazao se Šimunu*“ (Lk 24,34).

To pokazuje: ima puno različitih i mnogih susreta s Uskrsnulim. Poslanje stoga znači biti otvoren za druge, najprije čuti njihova iskustva, najprije ih pitati o njihovu životu, o njihovim mislima, o njihovim čežnjama, tjeskobama i brigama: Što te pokreće? Što su tvoji ideali, tvoje najdublje čežnje? Što ti daje nadu i snagu?

Primati dajući

Poslanje je uvijek uzajamno događanje. Kad idemo k ljudima, k razočaranima, k onim a koji očajavaju, k usamljenima, k odbačenima, k bolesnima da im donesemo poruku nade, tada i mi bivamo obdareni od tih ljudi.

Majka Terezija iz Kalkute formulirala je to ovako: „Krista gledamo u dvostruku liku. Gledamo ga na oltaru kao hostiju, i gledamo ga u četvrtima bijede u slomljenim tijelima odbačenih. Nalazim crvima rastočeno tijelo. Znam da kad dodirujem njega, dodirujem Kristovo Tijelo.“ Od ovoga „crvima rastočena Kristova tijela“ zrači na tajanstven način blagoslov.

U ovome stavu ljudi kojima smo poslani nikada neće postati objektima, nikada jednostranim primateljima, nego ljudima koji nas blagoslivljaju, koji nam čine dobro, koji su dar nama. Kad davatelj prima i primatelj daje, tada kola Isusova ljubav. Obojica primaju i obojica daju. Možda se sjetite nekoga služenja (primjerice jednoga razgovora, jednoga posjeta bolesniku itd.), za koji ste se možda najprije morali svladati, a na kraju ste ipak otkrili da ste i sami bili ispunjeni i obdareni.

Primiti blagoslov ...

Euharistijsko slavlje završava blagoslovom, poslanjem i otpuštanjem. Blagoslivljanje je priopćivanje i prenošenje snaga koje svoj izvor imaju u Bogu. Bog hoće da život napreduje. On ga hoće cijeliti i sačuvati. Hoće razorne snage udaljiti od života. U blagoslivljanju nam Bog daje svoje obećanje: Ja idem s tobom. Štitim te. Jačam te. Ne ostavljam te sama.

Dva znaka spadaju u obred blagoslivljanja. Prvi znak je polaganje ruku ili raširene ruke. Tako je i Isus polagao ruke na djecu i bolesnike koje je blagoslivljao. Za vrijeme polaganja ruku ili raširenim rukama izriče se prošnja da Bog sada blagoslovi. Najjednostavniji oblik u obredu glasi: *Blagoslovio te svemogući Bog Otac i Sin i Duh Sveti.*

Drugi znak blagoslivljanja jest znak križa. On upućuje na to da nam se sva punina spasenja daje po Isusu Kristu, jer nas je on otkupio svojim životom, smrću i uskrsnućem. Križ po sebi nije nikakav blagoslov. Križ je bio brutalni instrument smrti, ali spasenje ipak donosi ljubav u kojoj je Isus bio spreman sam na sebe uzeti smrt na križu. Zato je Isusov križ postao izvorom blagoslivljanja. Tako križ uvijek podsjeća na to da jedino ljubav koja je spremna i na žrtvu,

donosi spasenje i blagoslov.

S *Amen* kao odgovorom i znakom križa mi svjesno prihvaćamo Božji blagoslov – posredovan preko svećenika. Isus u liturgiji najprije blagoslivlja po svećeniku; a zatim hoće blagoslovno djelovati i preko svih udova svoga Tijela. Svi smo pozvani na blagoslivljanje.

... i djelovati blagoslivljajuće

U blagoslivljanju djeluje Božja ljubav i spasonosna snaga preko nas. Kao kod Isusa, i kod nas je izvor blagoslivljanja ljubav u vlastitome srcu. Kad prema nekome čovjeku osjećamo duboku ljubav, možemo tu ljubav s prošnjom za Božji blagoslov prenijeti na druge ljude.

Mi imamo posebnu kompetenciju blagoslivljanja za područja koja su nama povjerena. Tako primjerice: roditelji za svoju djecu; bračni drugovi, braća i sestre i prijatelji uzajamno; za dotične grupe kojima pripadamo; na naše radno mjesto, za našu župnu zajednicu ...

U Knjizi Sirahovoj upozorava se na odnos djece prema njihovim roditeljima. Onomu koji riječju i djelom časti oca, obećan je blagoslov. Blagoslovu roditelja obećana je posebna snaga: „*Jer blagoslov očev učvršćuje kuću djeci, a majčina kletva temelje im ruši*“ (Sir 3,9). Moglo bi glasiti i obratno: „*Blagoslov majke ...*“. Ovdje postaje jasno da blagoslov ili kletva roditelja može djecu izgraditi ili uništiti.

Postoje različiti oblici blagoslivljanja. Na poseban način može se blagoslov prenijeti molitvom s polaganjem ruku i znakom križa. Jedan od važnih oblika su i riječi. Kad otac svome djetetu kaže: „Ti to možeš!“, „Hajde, pokušaj!“, u dijete tada dolazi energija, snaga i povjerenje. Ili kad majka često kaže: „Ti si naša radost!“, „Ti si dar nama!“, „Jako te volimo!“, tada to djetetu daje sigurnost.

Obratno mogu negativne riječi, kao primjerice „Nikada nećeš to uspjeti!“, „Opet si zakazao!“, „Od tebe nikada ništa pravo!“, „Uopće te nismo voljeli!“ dugo vremena nagrizzaju dijete i otimaju mu snagu, radost, odvažnost za život. Slična iskustva mogu doživjeti i odrasli. Blagoslivljanje je izraz ljubavi. Blagosloviti čovjeka znači biti za njega

oruđe Božje ljubavi.

Kako možemo posve praktično jedni druge u obitelji, u krugu prijatelja ili u nekoj grupi blagoslivljati? U vezi s time jedan mogući model u tri koraka:

1. Svatko najprije osluškuje u svoj život: za koje situacije molim Duha Svetoga, molim li za Božju snagu i blagoslov?
2. Zatim ja ili neka druga osoba izriče nakanu.
3. Iza toga druge osobe (tiho ili glasno) mole za Duha Svetoga i Božji blagoslov, primjerice: „Gospodine, ispuni ... (ime) Duhom Svetim. Daj ... (ime) snagu i blagoslov za ... (ponoviti nakanu). U ime Oca ...“ Uz ovu molitvu mogu oni uokolo – ako osoba za koju se moli to želi i ako je to za nju u redu – kao znak njihove privrženosti staviti ruku na njezino rame i jedna osoba ju označi na čelu znakom križa.

Ondje gdje smo postavljeni, pozvani smo blagoslivljati. Čak i ondje – ili bolje – na poseban način ondje gdje se susrećemo s poteškoćama, odbijanjem i negativnošću, kao što govori Isus: „*Blagoslivljajte one koji vas proklinju; molite za one koji vas zlostavljaju*“ (Lk 6,28). I Petar hrabri: „*Ne vraćajte zlo za zlo niti uvrjedu na uvrjedu. Blagoslivljate jer ste na to i pozvani da baštinite blagoslov*“ (1 Pt 3,9).

Takvo blagoslivljanje treba od nas odlučnost djelovati ne u skladu s našim – možda povrijeđenim – osjećajima, nego u skladu s Kristovim duhom i ljubavlju.

Drugi dio

Poslanje i otpust

Iz Euharistije se otpuštamo riječju: *Idite u miru*. Od listopada 2008. može se govoriti i jednu od sljedećih formula: *Idite i navješćujte Gospodinovo Evanđelje* ili *Idite i proslavite Gospodina svojim životom*. Ove nove formulacije izražavaju da sada

euharistijsko slavlje nije gotovo i zaključeno – naprotiv: Radi se o tome da svijet po nama dovedemo u dodir s Isusom. Radi se o tome da svijetu navještamo i svjedočimo Evanđelje.

Ojačani Euharistijom i Božjim blagoslovom izlazimo u svijet, sigurni da su Božja ljubav i spasenjska snaga jači od svake tame, svega negativnoga i razornoga u svijetu. Jer u Euharistiji smo slavili pobjedu Isusove ljubavi. I u nama sada živi Isus Krist Svojim Duhom. On nas vodi i oživljuje. Ova nas sigurnost jača i nadahnjuje za aktivno oblikovanje života. To ne znači vraćanje natrag na probleme, ni bježanje u nutarnost, niti zastrašivanje ni od kojih sila, nego aktivno djelovanje, kao što govori Pavao: „*Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrim svladavaj zlo*“ (Rim 12,21).

Snaga otkupljenja, koju smo slavili u Euharistiji, ide s nama i ona će preobraziti čitav svijet. Sve će biti spašeno i dobro. Smjeti tu pomagati jest dar, veliko dostojanstvo. U Drugoj euharistijskoj molitvi ovo dostojanstvo opisuje se ovako: *Zahvaljujemo Ti što si nas pozvao da stojimo pred Tobom i Tebi služimo*. Zato se i euharistijsko slavlje zaključuje zahvalom što smijemo Njemu služiti: *Bogu hvala*.

Ispunjeni Gospodinovom radošću smijemo poći u svijet. Kao znak ljubavi prema Isusu Kristu ljubi svećenik na kraju oltar i svi časte Gospodina prisutna u svetohraništu prigibanjem koljena. Euharistijsko slavlje veselo se zaključuje pjesmom ili sviranjem glazbe.

VII.

Zajedno slaviti Božju budućnost – Euharistija i gozba agape

Pozdrav

Srdačno vas pozdravljam na posljednjem susretu tečaja o Euharistiji – „Žarište ljubavi. Euharistiju razumjeti i živjeti“, danas na temu: „*Zajedno slaviti Božju budućnost – Euharistija sa gozbom agape*“

Iskusiti pretvorbu

Ako ste do sada išli zajedno putem, otkrili ste: Kod euharistijskoga slavlja radi se bitno o susretu. U ovome smislu govori Pavao u najranijoj predaji o euharistijskome slavlju u Poslanici Korinćanima o „*Gospodinovoj gozbi*“ (1 Kor 11,20). Time on govori Korinćanima: Kad se sastajete, ne budite sami među sobom; On, Kyrios, Gospodin, je tu. On je glavna osoba. O Njegovoj se gozbi, o Njegovoj žrtvi, o Njegovoj ljubavi radi. Kad on Svojom ljubavlju stoji u središtu, euharistijsko slavlje će tada postati žarištem Njegove ljubavi koja zrači u sva područja.

U jednoj pjesmi piše župnik Lothar Zanetti: Župnik pitao zajednicu: „Što je najvažnije u katoličkoj vjeri?“ Ona odgovori: „Sveta misa.“ On pita dalje: „Što je najvažnije kod svete mise?“ Ona odgovori: „Pretvorba.“ Nato će on: „Najvažnije kod katoličke vjere jest dakle pretvorba ili promjena!“ Nato će zajednica prosvjedujući: „Ne! Neka sve ostane onako kako jest!“

Ali u kršćanskoj vjeri se bitno radi o promjeni, o otkupljenju i novome oblikovanju, što pokazuje Isus čitavim Svojim navještajem. Upravo se o tome radi i kod euharistijskoga slavlja. Kad iskusimo promjenu i otkupljenje, radovat ćemo se tomu i biti zahvalni. Ali istodobno ćemo postati bolno svjesni da još puno toga treba otkupljenje.

U napetosti da smo s jedne strane već otkupljeni, a da istodobno tek idemo prema punini otkupljenja, stoji naša vjera i svako slavljenje Euharistije. Jer mi u Euharistiji slavimo ne samo nešto prošlo, nego upravo i našu budućnost dovršenoga spasenja. U ovu budućnost smo već uzeti kao što pokazuje današnja tema: „*Zajedno slaviti Božju budućnost.*“

Pretvorba u Kani – Objava njegove slave

Nešto od ove Božje budućnosti – a time i od Njegove slave – objavio je Isus tada u Kani kad je na jednoj svadbi pretvorio vodu u vino. Ovu objavu Njegove slave, Njegova gospodstva, hoćemo sada bolje promotriti i staviti u odnos prema euharistijskom slavlju.

Možemo reći: Pretvorba vode u vino ima tri dimenzije; jednu povijesnu, jednu sadašnju i jednu buduću dimenziju.

U povijesnoj dimenziji spašava Isus bračni par od velike sramote. Dariva vino, 600 litara najbolje kvalitete! Svečanost se može, zahvaljujući Njemu, odvijati dalje – i te kako!

U sadašnjoj duhovnoj dimenziji pokazuje Isus kako iz vode može postati vino, to znači iz bljutava života život sa smislom i budućnošću, život s radošću i oduševljenjem. Takvu promjenu čini prije svega Bog, ali je nuždan i naš doprinos.

Zato Marija moli Isusa da djeluje, a zatim govori slugama: *Što god vam rekne, učinite!*“ (Iv 2,5). Sluge vjeruju Marijinoj riječi i kad im Isus govori: „*Napunite vrčeve vodom*“ (Iv 2,7), oni se potpuno upuštaju u to, premda smisao Njegova nputka ne razumiju: „*I napuniše ih do vrha*“ (Iv 2,7). Do vrha – njihova je zadaća potpuno napuniti!

Naš je doprinos čitavim predanjem činiti ono što nam govori Isus. Dostatno je to što možemo donijeti. Na to upućuje jedan mali znak kod pripreve darova: U vino se umiješa malo vode (kap vode). Uz tumačenje u liturgiji, da trebamo imati dijela na Kristovu božanstvu, možemo također reći: Vino predstavlja Isusovo predanje. Voda je naš dio, to što mi možemo dati. Predamo li se u Njegovo predanje, to je dostatno. Na takvo predanje djeluje Isus i čini pretvorbu – u našem životu i u današnjemu svijetu.

Pretvorba danas

Ovaj naš doprinos hoćemo promotriti malo bolje, jer o njemu bitno ovisi može li se euharistijsko slavlje danas iskusiti kao „*izvor i vrhunac čitavoga kršćanskog života*“ (usp. LG 11). Drugi vatikanski koncil govori: „*prije negoli ljudi mogu pristupiti bogoslužju, moraju biti pozvani k vjeri i obraćenju*“ (DV 9). Samo s vjerom i obraćenim srcem moguće je „*da vjernici s poznavanjem, djelatno i plodotvorno u njemu sudjeluju*“ (DV 11).

Prvo i temeljno jest vjera u Isusovu prisutnost i u njegovo djelovanje u Euharistiji. U Markovu Evanđelju čitamo da četvorica

donose uzetoga s potpunim povjerenjem k Isusu. I „kad Isus vidje njihovu vjeru ...“, postade aktivan i ozdravi uzetoga. Kao tada Isus je i danas u Euharistiji prisutan i djelatan.

Jedan poznanik ide ako mu je to ikako moguće, svakodnevno na svetu misu. U suslavljenju Euharistije polaže on iznutra uvijek pun vjere bolesne, čak i umrle, teške i nezdrave situacije kao i puno toga drugoga na oltar i stavlja sve ove ljude i nakane u Isusovu žrtvu. Moli Isusa Krista da snagom svoje ozdravljujuće i otkupljujuće ljubavi sada djeluje na ovim ljudima. Istodobno polaže i sama sebe u žrtvu Isusa Krista da bi njegov život postao sve više „živa i sveta žrtva koja se Bogu sviđa“ (Rim 12,2). Na kraju bogoslužja zahvaljuje pun vjere za ono što je Isus Krist učinio i još će učiniti. Time je, tako govori on, njegova glavna zadaća dana ispunjena.

Obraćanje – preokret – odlazak znači osobno se upustiti u ono što Gospodin u euharistijskome slavlju hoće izdjelovati i tako surađivati s Božjom milošću. Trinaest puta u liturgijskome dokumentu Drugoga vatikanskog koncila govori se o „participatio actuosa“, o svjesnu i djelatnu sudjelovanju svih vjernika na bogoslužju. Time se ne misli na preuzimanje koliko je moguće više aktivnih zadaća, nego na suizvršivanje svih aktivnim srcem onoga što se u obredu vrši. Ili drukčije rečeno: Odlučujuće nije kako se euharistijsko slavlje oblikuje, i kako savršeno se sve pojedinosti obreda vrše, nego da srca svih bez iznimke budu kod glavne osobe: kod Gospodina.

Donijeti moju vodu (život)

Kako ovo može postati moguće? To je kao kod svečanosti. Kad smo kod nekoga pozvani, svečanost ne započinje tek kad domaćinu stisnemo ruku, nego već kod radosti prije slavlja, već dok se lijepo oblačimo kod nekoga i dotjerujemo. I mi često razmišljamo što bismo mogli na slavlje ponijeti, što će domaćinu, domaćici činiti radost.

Tako i bogoslužje započinje oraspoloživanjem naših srdaca za Gospodina već kod kuće. Ovomu oraspoloživanju za susret s

Gospodinom hoće poslužiti i zapovijed o euharistijskome postu – sat prije primanja svete pričesti ništa ne jesti ni piti (osim vode). Već kod kuće možemo razmisliti što Isusa raduje. Budući da Euharistija znači zahvaljivanje, mogu se najprije pitati: Za što mu želim danas zahvaliti? U kojoj situaciji ću se nanovo odlučiti za pogled zahvalnosti?

Zatim: Čime sam zaokupljen? Gdje nisam učinio dobro? Što me opterećuje? Što mu od razdvojenoga, nečistoga, kukavičkoga, nestrpljivoga, grješnoga itd. želim povjeriti za oprostjenje i ozdravljenje? I dalje: Za koje zadatke ga želim moliti za inspiraciju, mudrost, snagu, ljubav ...?

Ovdje treba pripaziti na još nešto: Na bogoslužje nikada ne idemo sami. Pozvani smo Isusu donijeti bolesne ljude, članove obitelji, prijatelje, teške odnose, ljude u nevolji ... i povjeriti njegovoj ozdravljujućoj i otkupljujućoj ljubavi. Stoga pitanje: Koje nakane, bližnje, nevolje župne zajednice, Crkve, svijeta i td. sa sobom donosim?

To su mnoga pitanja. Naravno nije moguće kod svakoga euharistijskog slavlja sva pitanja imati u glavi. Ali je korisno, za svako euharistijsko slavlje posve svjesno sa sobom uzeti nekoliko kapi vlastitoga života – da ostanemo kod slike miješanja vode i vina kod pripreve darova.

Za osobnu pripravu, posebno u nedjelje i blagdane, može pomoći čitanje biblijskih štiva i liturgijskih molitava. Dobro je ne doći u posljednjoj minuti, nego pravodobno prispjeti. U Crkvi se naposljetku radi o tome da se podesimo na Ti Isusa Krista, prisutna na različit način.

Ovo se može dogoditi pozdravljajući i prigibajući koljena pred Isusom Kristom u svetohraništu. Zašto ne ostati neko vrijeme na koljenima? I – pozdravljajući Isusa Krista u zajednici – konkretno u susjedu u klupi. Jedan srdačan pogled ili topao stisak ruke brzo posreduju osjećaj zajedništva.

Pravi i vječni zaručnik

Vratimo se natrag svadbi u Kani. Ona pokazuje tri vidika pretvorbe vode u vino. Sada dolazimo do trećega, do buduće dimenzije: Kod tadašnjih svadbenih slavlja za vino je bio odgovoran zaručnik. Tko ovdje daje vino? Isus! Slijedom toga on je pravi zaručnik koji nam dariva vino, Božju ljubav.

Zaručnik upućuje na svadbu i brak. Biblija u Knjizi Postanka započinje s brakom prvoga muškarca i prve žene, a završava u Otkrivenju ponovno s jednim „brakom“ – brakom Krista i Crkve: svadbena gozba Jaganjčeva. To pokazuje: Božji vječni plan sastoji se u tome da se s nama „zaruči“. *„Zaručit ću te sebi dovijeka“* (Hoš 2,21) govori Bog kod proroka Hošee.

Ova Božja bračna ljubav je u Sinu Božjemu, U Isusu Kristu, postala čovjekom. Isus je zaručnik koji ljubi Crkvu kao svoju zaručnicu i hoće se s njom zaručiti. Sam Isus je sebe shvaćao kao zaručnika. To se pokazuje u odgovoru koji je dao farizejima kad su predbacivali da njihovi učenici i učenici Ivana Krstitelja poste, a Isusovi učenici ne poste: *„Ne možete svatove prisiliti da poste dok je zaručnik s njima!“* (Lk 5,34).

I Ivan Krstitelj je shvaćao Isusa kao zaručnika: *Tko ima zaručnicu, zaručnik je. A prijatelj zaručnikov, koji stoji uza nj i sluša ga, klikće od radosti na glas zaručnikov. Ta se moja radost upravo ispunila“* (Iv 3,29).

I Pavao je shvaćao zajednicu kao Kristovu zaručnicu koju on hoće prvesti Kristu zaručniku: *„Zaručih vas s jednim mužem, kao čistu djevicu privedoh vas Kristu“* (2 Kor 11,2). U Poslanici Efežanima svjedoči Pavao o Kristu kao zaručniku, koji se za svoju zaručnicu, Crkvu, predao i čini sve da ju učini krasnom i divnom. *„Da sebi predvede Crkvu slavnu, bez ljage i nabora ili čega takva, nego da bude sveta i bez mane“* (Ef 5,27).

Danas hoće Isus nas kao svoju zaručnicu, učiniti posvuda krasnima, divnima i lijepima za veliku svečanost, za svadbenu gozbu Jaganjčevu prema kojoj idemo.

Jaganjčeva svadba

Otkrivenje Ivana Krstitelja je knjiga koja nam hoće prije svega pokazati kako izgleda nevidljiva, skrivena, vječno trajna realnost. Skida takoreći koprenu, zavjesu i pokazuje nam trajnu stvarnost prema kojoj idemo, naime Jaganjčevu svadbu: „*Radujmo se i kličimo i slavu mu dajmo jer dođe svadba Jaganjčeva, opremila se Zaručnica njegovu*“ (Otk 19,7).

Mi kao Isusova zaručnica bivamo uzeti u vječno svadbenu slavlje, u vječnu opojnu svečanost ljubavi. Ova vječna svadbena svečanost nikada neće postati dosadna niti biti obična. Ona pršti od života, puna je novih, sjajnih iznenađenja. Jer mi smo po Isusu Kristu uzeti u vječni zanos ljubavi Trojstva, u vječnu opijenost ljubavi, u sve veću svečanost bez kraja.

U Otkrivenju je vidiocu Ivanu darovan jedan pogled u nebo. U toj slici se opisuje ljepota zaručnice koja je Crkva. Slika puna sjaja i slave. Jedan anđeo pokazao je vidiocu: „*Dođi, pokazat ću ti Zaručnicu, Ženu Jaganjčevu! I prenese me u duhu na goru veliku, visoku i pokaza mi sveti grad Jeruzalem: silazi s neba od Boga, sav u slavi Božjoj ...*“ (Otk 21,9c-23).

Na slici Siegera Ködera vidimo vidioca Ivana koji sjedi u tami zemlje, a uzet je u slavu neba. U sredini slike vidimo Isusa koji s ljubavlju grli Crkvu, svoju zaručnicu. Ona nosi zaručničku haljinu kao znak čistoće i vjernosti. Ruže u njezinoj ruci pokazuju da sva njezina ljubav pripada njezinu zaručniku Isusu.

Zaručnik i zaručnica okruženi su vratima i zidovima. Oni upućuju na starozavjetni Božji narod *na dvanaest plemena sinova Izraelovih*“, kao i na temelj Crkve, na dvanaestoricu apostola: „*Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih*“: čitav grad je obasjan i rasvijetljen „*Božjom slavom*“.

Zaručnica i zaručnik su – kao što pokazuje crvena boja – uzeti u vječnu ljubav Trojedinoga Boga. Svečanost ljubavi, sreće i radosti bez kraja.

Svečanost je započela

Isus, koji je nevidljivo prisutan u zajednici vjernika, u svećeniku, u Svojoj riječi i u kruhu i vinu, priprema nas danas kao zaručnik u svakom euharistijskom slavlju na svadbu s Njim.

Ovaj pogled može nas ohrabriti, jer nas danas mnogo toga može odvesti u rezignaciju. Doživljavamo puno boli, trpljenja i tame. I Crkva proživljava neku vrstu depresije; umorna je i bez zračenja. Mnogi se okreću od nje i broj suslavitelja vjernika na mnogim je mjestima sve manji.

Ali usred tolikih teških, bolnih i tužnih situacija mi u Euharistiji slavimo Božju budućnost. Znamo: Po Isusovu djelovanju mi nezaustavljivo idemo naprijed, prema novome oblikovanju i dovršenju. Ovo je radosna vijest: Mi idemo neopozivo naprijed, prema nebu. Idemo prema svadbi, prema vječnoj svadbi kod Boga, a time i prema vječnoj svečanosti punoj radosti, klicanja, sreće i mira.

U svakome euharistijskom slavlju, bilo ono ne znam kako jednostavno, mi u zemaljskoj liturgiji pristupamo ovoj svadbenoj svečanosti i smijemo kod pričesti čuti: *Blago onima koji su pozvani na gozbu Jaganjčevu.* „Blažen, sretan tko je pozvan na ovu svadbenu gozbu.“ A mi smo ti sretnici!

Dobro je da ovu svečanost povremeno kod nas na zemlji u pravome svečanom bogoslužju (koje prema osobnim osjećajima može izgledati različito) možemo slaviti i sa svečanom gozdom agape, koja nam daje iskusiti zemaljski predokus dolazeće Božje punine.